

Wójt Gminy Czernica

Raport o stanie Gminy za 2019 rok

Urząd Gminy Czernica
ul. Kolejowa 3, 55-003 Czernica
www.czernica.pl
f @UGCzernica
gmina_czernica

I. WSTĘP

Szanowni Państwo,

oddaję w Państwa ręce roczny raport o stanie Gminy Czernica za 2019 r. Zgodnie z nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym ze stycznia 2018 r., wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy, który jest podsumowaniem działalności wójta w roku poprzednim. W 2020 r. termin ten uległ wydłużeniu do 30 lipca (31 maja + 60 dni) - ustawa nowelizująca tzw. tarczę antykryzysową 3.0, przesunęła termin na przygotowanie raportu o stanie samorządu o 60 dni. Zgodnie z ustawami ustrojowymi, sporządzenie raportu o stanie jednostki samorządu terytorialnego jest jednym z podstawowych obowiązków organu wykonawczego gminy. Raport obejmuje w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. To już drugi raport, który organ wykonawczy gminy zobowiązany jest przedłożyć organowi stanowiącemu. Ponieważ Rada Gminy Czernica nie określiła szczegółowych zasad raportu, stąd treści w nim zawarte, to autorskie i zespołowe opracowanie pracowników Urzędu Gminy Czernica i gminnych jednostek organizacyjnych. Za ten wkład w opracowanie Raportu, w tym miejscu, składam wszystkim współautorom za jego powstanie podziękowanie.

Celem raportu jest możliwość zapoznania się z sytuacją społeczną oraz gospodarczą Gminy Czernica.

Zachęcam wszystkich zainteresowanych, a w szczególności Mieszkańców Gminy Czernica, do lektury dokumentu.

Wójt Gminy Czernica

Włodzimierz Chlebosz

Czernica, 25 czerwca 2020 r.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

GMINA CZERNICA położona jest we wschodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie wrocławskim. Od zachodu graniczy z Wrocławiem, od północy z gminami: Długołęka i Oleśnica, od wschodu z gminą Jelcz - Laskowice, od południa z gminami: Siechnice i Oława. Gmina Czernica położona jest w obrębie Niziny Śląskiej na pograniczu dwóch mezoregionów: Równiny Oleśnickiej (część północna) i Pradoliny Wrocławskiej (część południowa). Teren obszaru jest dość płaski, a wysokości nad poziomem morza wahają się w granicach 120 - 130 m npm.

Klimat gminy należy do najcieplejszych w Polsce. Zimy są łagodne (średnia temperatura stycznia wynosi - 1,10 °C), lato ciepłe (średnia temperatura lipca + 18,80°C). Mikroklimat lokalny jest na ogół korzystny. Obszar gminy jest więc wyjątkowo korzystny dla celów osadnictwa i dla wszystkich podstawowych roślin uprawnych.

Gleby występujące w gminie Czernica są w większej części średniej i niskiej jakości, wytworzone z piasków, rzadziej z glin zalegających płytko na luźnym podłożu (gleby typu pseudobielic i gleb brunatnych z reguły kwaśnych oraz madów wyściełających doliny rzeczne).

Lasy zajmują 19,9% ogólnej powierzchni gminy. Posiadają duże walory rekreacyjne, szczególnie lasy o korzystnym siedlisku, odpowiedniej zwartości drzewostanu, z reguły powyżej 100 lat. Lasy takie doskonale nadają się do rekreacji sobotnio - niedzielnej. Takie kompleksy leśne znajdują się w okolicach Chrząstawy Wielkiej, Chrząstawy Małej i Nadolic Wielkich oraz w okolicy Gajkowa.

W skład gminy wchodzi 13 sołectw: Chrząstawa Mała, Chrząstawa Wielka, Czernica, Dobrzykowice, Gajków, Jeszkowice, Kamieniec Wrocławski, Krzyków, Łany, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Ratowice, Wojnowice.

III. DEMOGRAFIA

Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w Gminie Czernica w 2019 r.		
Liczba osób zameldowanych z innej gminy	Liczba dzieci urodzonych i zameldowanych	Liczba osób, które zmieniły miejsce zameldowania w obrębie gminy Czernica
1068	202	107
RAZEM: 1.377		

Liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w Gminie Czernica w 2019 r.	
Liczba osób wymeldowanych	Liczba osób zmarłych
241	108
RAZEM: 349	

Stan ludności – porównanie lat 2017 – 2019				
Rok	Liczba osób zameldowanych na pobyt w gminie na dzień 31.12 danego roku		Liczba dzieci urodzonych	Liczba osób zmarłych
	pobyt stały	pobyt czasowy		
2017	13 641	233	149	86
2018	14 405	220	186	113
2019	15 354	229	202	108

Statystyka stałych mieszkańców wg wieku i płci. Stan na dzień 31.12.2019 r.

Wiek	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Razem
0 - 2	234	187	421
3	109	89	198
4 - 5	221	233	454
6	105	98	203
7	99	101	200
8 - 12	583	576	1 159
13 - 15	306	307	613
16 - 17	172	145	317
18	81	57	138
19 - 20	170	151	321
21 - 40	2 119	2 107	4 226
41 - 60	2 126	2 148	4 274
61 - 64	441	450	891
65 - 70	332	430	762
71 - 81	399	424	823
> 81	105	249	354
RAZEM:	7 602	7 752	15 354

Statystyka czasowych mieszkańców wg wieku i płci. Stan na dzień 31.12.2019 r.

Wiek	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Razem
0 - 2	1	1	2
3	1	0	1
4 - 5	3	1	4
6	2	3	5
7	0	1	1
8 - 12	8	10	18
13 - 15	6	3	9
16 - 17	2	2	4
18	2	4	6
19 - 65	82	74	156
> 65	10	13	23
RAZEM:	117	112	229

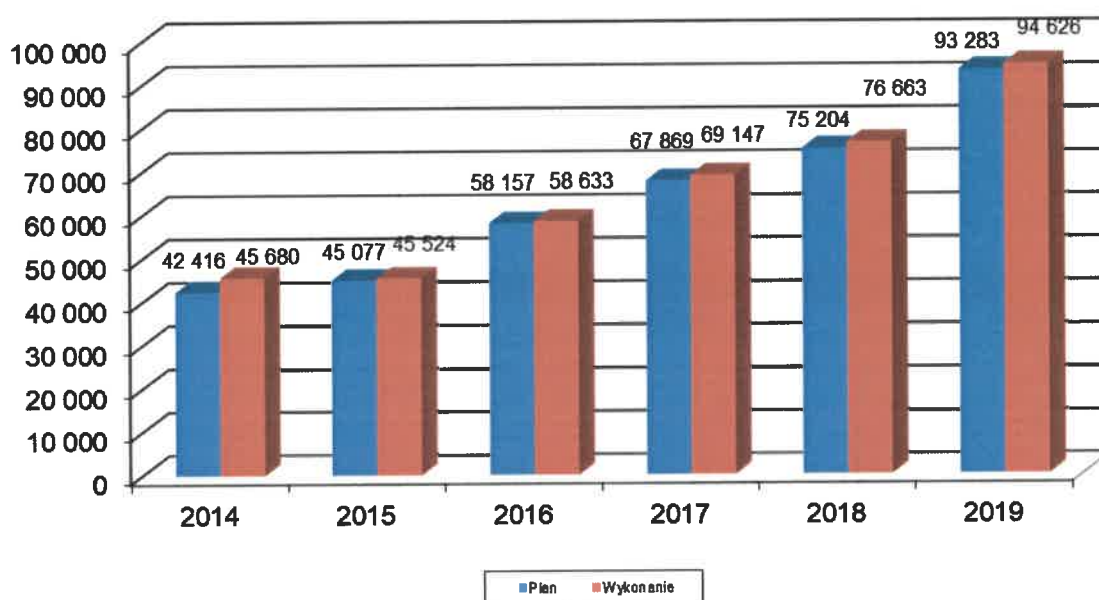
**Statystyka mieszkańców wg wieku i płci (pobyt stały i pobyt czasowy).
Stan na dzień 31.12.2019 r.**

Wiek	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Razem
0 - 2	235	188	423
3	110	89	199
4 - 5	224	234	458
6	107	101	208
7	99	102	201
8 - 12	591	586	1 177
13 - 15	312	310	622
16 - 17	174	147	321
18	83	61	144
19 - 65 i >65	5 784	6 046	11 830
RAZEM:	7 719	7 864	15 583

IV. STAN FINANSÓW GMINY

Odzwierciedleniem sytuacji ekonomicznej każdej gminy jest jej budżet. Jego analiza pokazuje działalność gminy oraz kierunek jej rozwoju. Wiarygodne informacje o sytuacji finansowej pozwalają na racjonalne gospodarowanie publicznymi zasobami pieniężnymi w celu prawidłowej realizacji zadań wobec mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat daje się zauważyć znaczną dynamikę budżetu gminy. To pozwoliło na realizację wielu projektów inwestycyjnych w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej oraz podniesienie poziomu usług dla mieszkańców na coraz wyższy poziom.

w tys. zł

Budżet na 2019 r. przyjęty został uchwałą nr III/22/2018 Rady Gminy Czernica z dnia 28 grudnia 2018 r. Zmiany w budżecie w trakcie omawianego roku wprowadzone zostały siedmioma uchwałami Rady Gminy Czernica oraz dwudziestoma ośmioma zarządzeniami Wójta Gminy Czernica.

Wykonanie budżetu za 2019 r. na poziomie 101,44 % pozwoliło na zaciągnięcie niższego niż pierwotnie planowano kredytu, którego również planowana wysokość w ciągu roku uległa zmniejszeniu.

	Plan na 31.12.2019r.	Wykonanie na 31.12.2019 r.	% planu
Dochody	93.283.008,37 zł	94.626.702,67zł	101,44
Wydatki	100.630.650,37 zł	87.579.281,15 zł	87,03
Przychody	12.161.522,00 zł	10.461.522,41 zł	86,02
Rozchody	4.813.880,00 zł	4.813.880,00 zł	100,00

Wynik operacyjny budżetu, który stanowi nadwyżkę dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi wyniósł na dzień 31.12.2019 r. **12.880.758,98 zł.**

Dochody	Plan na 31.12.2019 r.	Wykonanie na 31.12.2019 r.	% wykonania (3:2)	Struktura %
1.	2.	3.	4.	5.
OGÓŁEM	93 283 008,37	94 626 702,67	101,44	100,00
Dochody bieżące	85 056 919,64	86 442 509,28	101,63	91,35
Dochody majątkowe	8 226 088,73	8 184 193,39	99,49	8,65

Wydatki	Plan na 31.12.2019 r.	Wykonanie na 31.12.2019 r.	% wykonania (3:2)	Struktura %
1.	2.	3.	4.	5.
OGÓŁEM	100 630 650,37	87 579 281,15	87,03	100,00
Wydatki bieżące	78 608 255,95	73 561 750,30	93,58	83,99
Wydatki majątkowe	22 022 394,42	14 017 530,85	63,65	16,01

Na koniec 2019 r. Gmina uzyskała dodatni wynik budżetu w wysokości **7.047.421,52 zł**, przy planowanym deficycie w wysokości 7.347.642 zł.

Kwota zadłużenia Gminy ogółem, wynosiła 19.228.612 zł, na którą złożyły się:

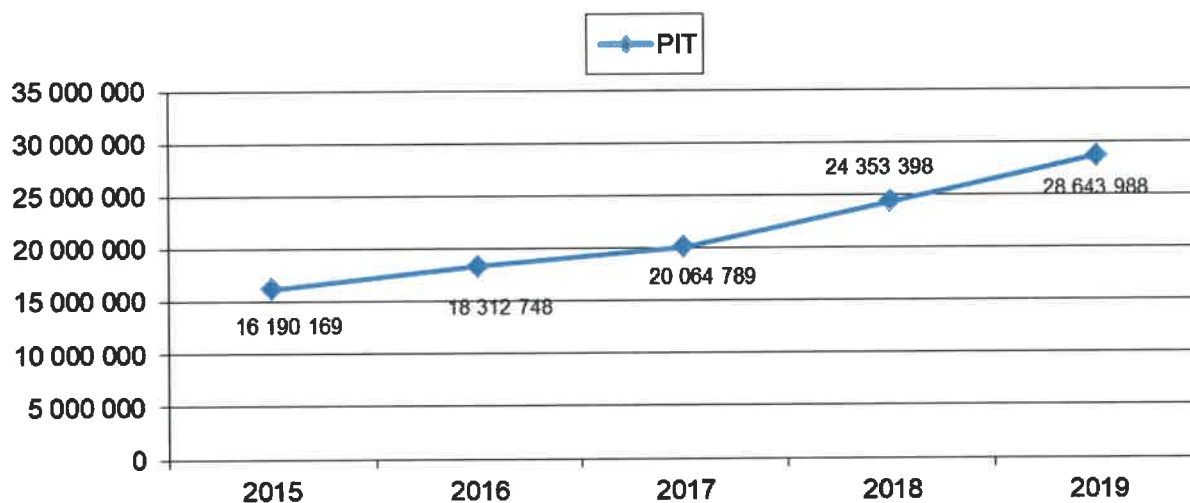
- 1.276.160,00 zł, to pożyczka z WFOŚiGW w 2016 r.,
- 252.452,00 zł, to pożyczka z NFOŚiGW na termomodernizację,
- 1.700.000,00 zł, to kredyt na pokrycie planowanego deficytu w 2017 r.,
- 8.000.000,00 zł, to kredyt na pokrycie planowanego deficytu w 2018 r.,
- 8.000.000,00 zł, to kredyt na pokrycie planowanego deficytu w 2019 r.

Kwota zadłużenia była niższa od planowanej o ponad 10 mln zł, w związku z jej aktualizacją na początku 2019 r., uruchomieniem w 2019 r. niższego kredytu niż pierwotnie zakładano jak również w związku z wcześniejszym wykupieniem obligacji, których pierwotny termin wykupu przypadał na lata 2020-2021. Planując budżet i wieloletnią prognozę finansową na lata następne, przy kontynuowaniu kanalizowania gminy, rozbudowy budynku Urzędu Gminy Czernica, infrastruktury oświatowej, modernizacji i remontów dróg, budowy nowych punktów oświetlenia drogowego, budowy chodników wzdłuż dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, zaplanowano w najbliższych latach dalsze zadłużanie gminy do bezpiecznego poziomu.

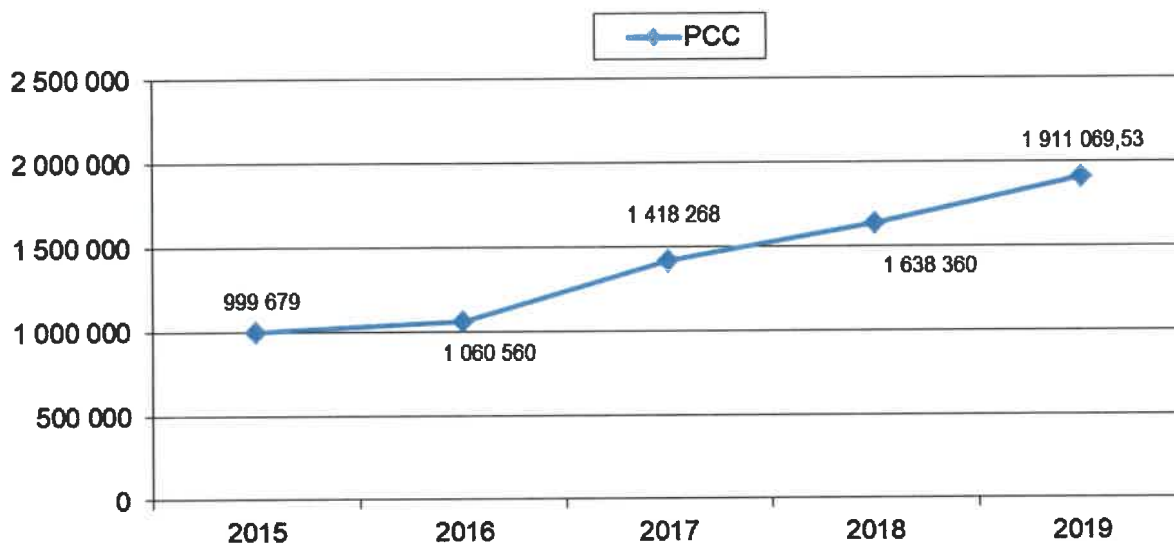
Wykonanie budżetu gminy.

Duża dynamika napływu nowych mieszkańców w ostatnich latach na teren gminy i rozliczanie się przez nich we właściwym dla gminy urzędzie skarbowym, znacząco zwiększyła wpływy do budżetu z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT). To pozwoliło na realizację wielu projektów inwestycyjnych, ale nie na miarę oczekiwań.

Barierę tworzył rynek zamówień publicznych, na którym ceny dyktują potencjalni wykonawcy, których jest niewystarczająca ilość w stosunku do oczekiwań zamawiających (od jednej do dwóch, trzech ofert z cenami powyżej wartości kosztorysowych). **Należy zauważyć, że udział w PIT jest wyższy niż w 2018 r. pomimo wprowadzenia w ciągu roku zwolnienia od podatku osób poniżej 26 roku życia jak również obniżenia stawki podatku w I progu z 18 % do 17%.**

Ostatnie lata to również duża dynamika wpływów z podatku od czynności cywilnoprawnych. Liczba zakończonych i rozpoczętych inwestycji przez inwestorów, wniosków o warunki zabudowy oraz pozwoleń na budowę wydanych w 2019 r. pokazuje, że w najbliższych latach wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych powinny być na dość wysokim poziomie.

2019 r. to skuteczny okres w pozyskiwaniu i rozliczaniu projektów, które spowodowały dość wysokie dochody pochodzące ze środków zewnętrznych:

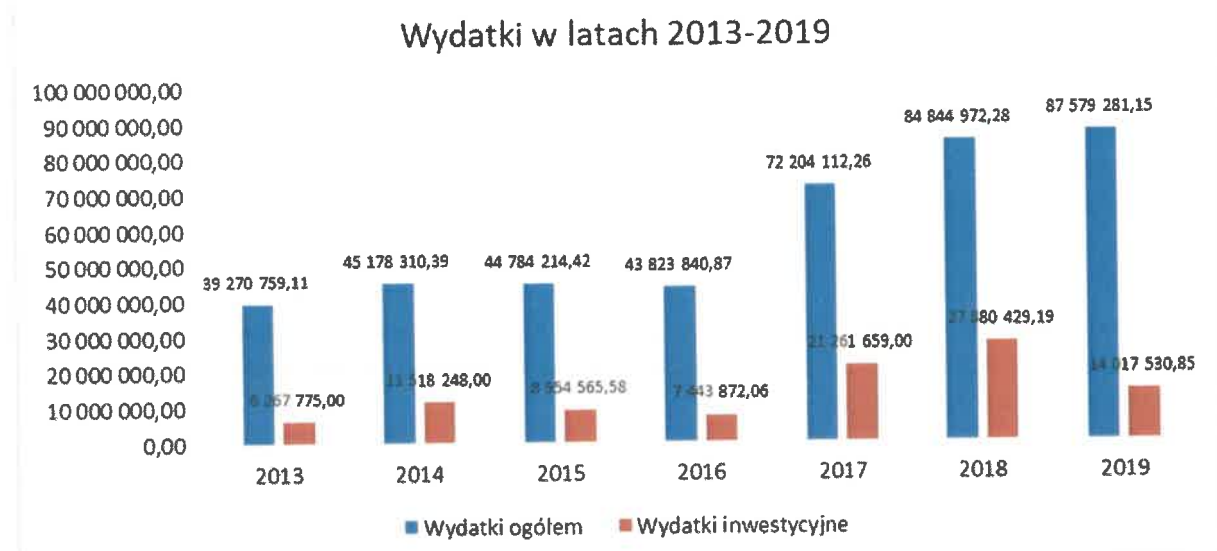
- „Budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dobrzykowicach” dofinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 - 1.862.076,00 zł,

- „Termomodernizacja Budynków Użyteczności Publicznej Gminy Oborniki Śląskie, Czernica oraz Wisznia Mała” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 – 1.473.383,10 zł,
- „Zwiększenie dostępności i jakości elektronicznych usług oraz tworzenie i udostępnianie otwartych zasobów publicznych dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych powiatu wrocławskiego oraz 8 gmin: Czernicy, Długołęki, Jordanowa Śląskiego, Kątów Wrocławskich, Kobierzyc, Mietkowa, Siechnic i Żórawiny dofinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020” – 633.585,86 zł
- dofinansowanie w ramach projektu „Szkoły Gminy Wrocław i Gminy Czernica to kompetencji skarbnica” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 – 380.000,00 zł,
- dofinansowanie w ramach projektu „E-AKTYWNI W GMINIE CZERNICA- szkolenie z kompetencji cyfrowych” w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 – 120.960,00 zł,
- dofinansowanie w ramach projektu „Innowacyjna Edukacja w gminach Czernica, Długołęka, Oborniki Śląskie i Wisznia Mała” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 – 62.350,47 zł,
- dofinansowanie w ramach projektu „Rewitalizacja linii kolejowej nr 292 na odcinku Jelcz Miłoszyce – Wrocław Sołtysowice w celu przywrócenia przewozów pasażerskich we Wrocławskim Obszarze Funkcjonalnym” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 – 14.623,60 zł,
- dodatkowe wynagrodzenie koordynatora gminnego dla projektu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF) ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna – 12.000,00 zł,
- dofinansowanie w ramach projektu „Klucz do przyszłości – program kompetencji kluczowych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych Gminy Wrocław i Gminy Czernica” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 – 7.033,00 zł.

2019 r., po poprzednim roku, był kolejnym pomyślnym dla planu prywatyzacji majątku gminy. Został on wykonany w 100,32 %, tj. w wysokości 3.168.661,01 zł. Trend ten napawa optymizmem, gdyż w większości sprzedaż dotyczyła terenów przeznaczonych pod przemysł i usługi, co w przyszłości przyniesie gminie daniny zarówno lokalne (m.in. podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych), jak i wpływ do budżetu w udziale gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych i od osób prawnych (miejsca pracy). Nie można jednak zapomnieć o konieczności budowy i rozbudowy infrastruktury (sieci wodno-kanalizacyjne oraz drogi) dla terenów inwestycyjnych. To podniesie ich atrakcyjność i wartość. Takie działania zostały zapoczątkowane w latach poprzednich, a w 2019 r. nastąpiło podpisanie umowy na I etap ich uzbrajania zarówno w sieci jak i infrastrukturę drogową. Również dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych (w tym najmu świetlic) były wyższe niż pierwotnie planowano (103,40 % planu).

Wykonanie wydatków inwestycyjnych/majątkowych.

Grafika dowodzi znaczącej dynamiki. W ostatnich trzech latach inwestycje w Gminie Czernica przyspieszyły. W 2019 r., co prawda wykonane wydatki inwestycyjne są na niższym poziomie niż 2017 r. i 2018 r. tylko z tego powodu, że przeprowadzono kilka dość kluczowych postępowań przetargowych, których realizacja obejmuje okres dłuższy niż rok budżetowy. Dotyczy to rozpoczętej budowy sali gimnastycznej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach, następnie rozpoczęło się długo wyczekiwane kanalizowanie Chrzęstaw, gdzie większość wydatków będzie pokryta w 2020 r., dalej, wspomniane wcześniej sukcesywne uzbrajanie terenów inwestycyjnych oraz rozpoczęcie budowy cmentarza w Kamieńcu Wrocławskim. To inwestycje, które da się zauważyć w poszczególnych miejscowościach. Przygotowywano dokumentację projektową na inwestycje związane z dynamiką wzrostu mieszkańców, a dotyczącą termomodernizacji budynku w Kamieńcu Wrocławskim, gdzie pomieszczone mają być, zarówno biblioteka (co uwolni przestrzeń w szkole w Kamieńcu Wrocławskim), posterunek policji, lokal usługowy oraz poddasze z przeznaczeniem na funkcje administracyjne. Ponadto, przygotowano dokumentację dotyczącą rozbudowy budynku Urzędu Gminy Czernica (odkładane zadanie od 2009 r.) oraz rozbudowy bazy oświatowej w Chrzęstawie Wielkiej, do której uczęszczają dzieci również z Chrzęstawy Małej. W ostatnich latach daje się zauważyć znaczny napływ mieszkańców do tych miejscowości, a co z tym jest związane, istnieje konieczność w miarę możliwości skoncentrowania swoich działań w tym kierunku. Kolejnym znaczącym działaniem związanym z koniecznością podjęcia czynności w związku ze wzrostem liczby mieszkańców, było zlecenie zaprojektowania zbiorników retencyjnych na wodę i ścieki. Projekty będą gotowe w 2020 r. i wtedy będzie należało sukcesywnie je wykonywać.

Wieloletnia prognoza finansowa.

Wieloletnia Prognoza Finansowa (dalej: WPF) oprócz prognozy przedstawionych wielkości budżetowych, czyli dochodów, przychodów, wydatków i rozchodów, zawiera również prognozę długu, która determinuje okres na jaki ona powinna być opracowana. Dokument ten został opracowany do 2032 r. a następnie przy projektowaniu budżetu na 2020 r. prognoza została wydłużona do 2038 r., w związku z planowanymi kredytami ze spłatą właśnie do tego roku. Konieczność wydłużenia prognozy wynikała przede wszystkim z obowiązku podjęcia szeregu decyzji związanych z rozwojem gminy z uwagi napływu nowych

mieszkańców. Odzwierciedla ona zarówno sytuację finansową gminy, jak również działania inwestycyjne i finansowe zaplanowane na najbliższe lata.

ROK	Kredyt	Rozchody	Kwota długu
2020	21 900 000,00	2 613 880,00	40 214 732,00
2021	8 850 000,00	3 013 880,00	46 050 852,00
2022	6 700 000,00	3 613 880,00	49 136 972,00
2023	5 200 000,00	2 413 880,00	51 923 092,00
2024	4 200 000,00	1 594 532,00	54 528 560,00
2025	2 400 000,00	1 829 520,00	55 099 040,00
2026	0	2 589 520,00	52 509 520,00
2027	0	2 769 520,00	49 740 000,00
2028	0	3 980 000,00	45 760 000,00
2029	0	3 800 000,00	41 960 000,00
2030	0	5 000 000,00	36 960 000,00
2031	0	5 140 000,00	31 820 000,00
2032	0	5 450 000,00	26 370 000,00
2033	0	4 600 000,00	21 770 000,00
2034	0	4 800 000,00	16 970 000,00
2035	0	4 800 000,00	12 170 000,00
2036	0	4 840 000,00	7 330 000,00
2037	0	4 340 000,00	2 990 000,00
2038	0	2 990 000,00	0,00

Wynik operacyjny budżetu stanowiący nadwyżkę dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi wyniósł na dzień 31.12.2019 r. 12.892.106,44 zł.

Lata	Wynik operacyjny budżetu różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi
2019r.	12 892 106,44
2020r.	275 210,39
2021r.	843 094,43
2022r.	1 629 918,68
2023r.	2 296 884,58

Szacuje się, że przez cały okres, na który został opracowany WPF, wynik operacyjny budżetu jest na bezpiecznym poziomie, co pokazuje poniższe zestawienie. Jednakże należy zauważyć, że wzrost ogólnych wydatków bieżących spowodowany m.in. zwiększeniem minimalnej kwoty wynagrodzenia za pracę, wyższych środków za media powoduje, że różnica ta przynajmniej w najbliższych latach nie jest aż tak wysoka. Należy więc na bieżąco

weryfikować wzrost wydatków bieżących jak również starać się uzyskiwać wyższe dochody bieżące. Działania te są już od kilku lat podjęte (zbrojenie terenów inwestycyjnych) jednakże należy pamiętać, że proces ten jest długofalowy i przyniesie konkretne efekty dopiero po kilku latach. Pamiętać należy, że w najbliższym roku, a może i kolejnym, ze względu na sytuację epidemiczną dochody bieżące mogą ulec obniżeniu, szczególnie te dotyczące udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych PIT, jak również dochodów z podatku od nieruchomości.

W najbliższych latach, tj. do 2025 r. planowane jest corocznie zaciąganie kredytów.

Lata	Planowane kredyty	Wynik budżetu różnica między dochodami a wydatkami
2019r.	8 000 000,00	7 058 768,98
2020r.	21 900 000,00	-24 286 120,00
2021r.	8 850 000,00	-5 836 120,00
2022r.	6 700 000,00	-3 086 120,00
2023r.	5 200 000,00	-2 786 120,00
2024r.	4 200 000,00	-2 605 468,00
2025r.	2 400 000,00	-570 480,00
2026r.	0,00	2 589 520,00
2027r.	0,00	2 769 520,00
2028r.	0,00	3 980 000,00
2029r.	0,00	3 800 000,00
2030r.	0,00	5 000 000,00
2031r.	0,00	5 140 000,00
2032r.	0,00	5 450 000,00
2033r.	0,00	4 600 000,00
2034r.	0,00	4 800 000,00
2035r.	0,00	4 800 000,00
2036r.	0,00	4 840 000,00
2037r.	0,00	4 340 000,00
2038r.	0,00	2 990 000,00

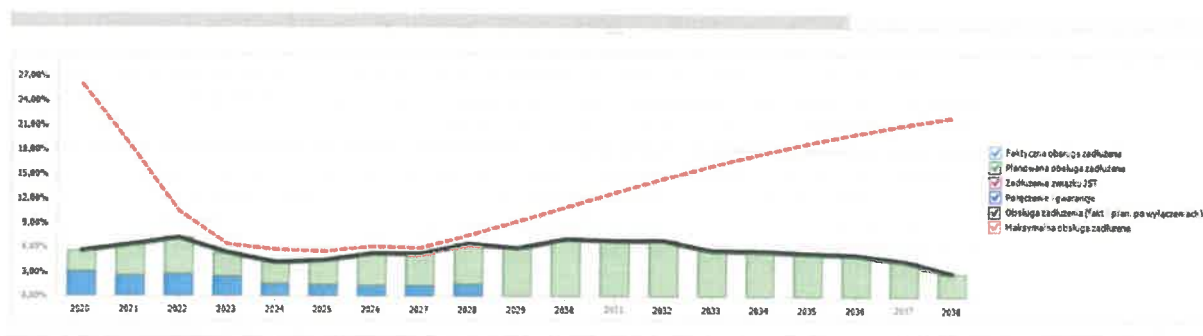
Koszty obsługi długu w 2019 r. wyniosły 5.181.168,99 zł, co stanowi 5,47 % dochodów ogółem. Koszty obsługi długu przypadające na każdy rok wieloletniej prognozy finansowej pokazuje poniższa tabela.

W 2019 r. rozchody zostały zwiększone w ciągu roku o 2.000.000 zł, w związku z podjęciem decyzji o wcześniejszym wykupie obligacji. Spowodowało to, że zarówno kwota długu została obniżona, jak również wysokość środków przeznaczanych na ich spłatę. Ponadto, kwota przedstawiona w poniższej tabeli dotycząca wysokości środków przeznaczonych na obsługę długu w ciągu roku będzie aktualizowana ze względu na obniżenie (dwukrotnie) w 2020 r. stóp procentowych.

Lata	OGÓŁEM KOSZTY DŁUGU W TYM:	ROZCHODY	OBSŁUGA DŁUGU
2019r.	5 181 168,99	4 813 880,00	367 288,99
2020r.	3 516 380,00	2 613 880,00	902 500,00
2021r.	4 119 929,72	3 013 880,00	1 106 049,72
2022r.	4 841 347,32	3 613 880,00	1 227 467,32
2023r.	3 732 052,42	2 413 880,00	1 318 172,42
2024r.	2 992 416,33	1 594 532,00	1 397 884,33
2025r.	3 272 637,00	1 829 520,00	1 443 117,00
2026r.	4 010 835,20	2 589 520,00	1 421 315,20
2027r.	4 122 323,40	2 769 520,00	1 352 803,40
2028r.	5 248 382,50	3 980 000,00	1 268 382,50
2029r.	4 966 215,00	3 800 000,00	1 166 215,00
2030r.	6 051 645,00	5 000 000,00	1 051 645,00
2031r.	6 058 510,00	5 140 000,00	918 510,00
2032r.	6 230 852,50	5 450 000,00	780 852,50
2033r.	5 247 865,00	4 600 000,00	647 865,00
2034r.	5 320 965,00	4 800 000,00	520 965,00
2035r.	5 190 015,00	4 800 000,00	390 015,00
2036r.	5 099 605,00	4 840 000,00	259 605,00
2037r.	4 476 215,00	4 340 000,00	136 215,00
2038r.	3 028 408,00	2 990 000,00	38 408,00

Wskaźnik planowanej łącznej kwoty przypadających do spłaty w roku budżetowym rat pożyczek i kredytów oraz wykupu wyemitowanych papierów wartościowych wraz z należnymi odsetkami do planowanych dochodów, w każdym roku prognozy nie przekracza dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań, ustalonego na podstawie art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych i jest na bezpiecznym poziomie.

Wskaźnik wynikający z art. 243 ustawy o finansach publicznych

V. UDZIAŁ MIESZKAŃCÓW W REALIZACJI BUDŻETU

Fundusz Sołecki.

Posiada swoje umocowanie prawne od 2009 r. W 2014 r. „stara” ustawa o funduszu sołeckim została zastąpiona nową, która m.in. stworzyła podstawy do zmian w funduszu sołeckim

w trakcie roku budżetowego oraz wspólną realizację zadań przez sołectwa. Od początku obowiązywania ustawy o funduszu sołeckim, organ stanowiący wyodrębnił w budżecie środki na realizację zadań wskazywanych przez zebrania wiejskie. W ramach budżetu realizowane były wydatki oparte o ten fundusz.

W 2019 r. była to kwota **479.012,83 zł**, wykonana w **98,87%** w stosunku do planu. Wydatki ponoszone były na realizację przedsięwzięć, które były zadaniami własnymi gminy, służyły poprawie warunków życia mieszkańców i były zgodne z rozwojem gminy. Dotyczyły one przede wszystkim wydatków na organizację imprez kulturalnych oraz mających na celu integrację społeczności lokalnej – **202.711,91 zł**, zagospodarowanie i utrzymanie terenów rekreacyjnych w sołectwach – **60 414,16 zł**, wyposażenie i remont świetlic wiejskich – **121 381,43 zł**, utrzymanie terenów publicznych w sołectwach – **74 045,18 zł** oraz **działania informacyjno - promocyjne sołectw** – 6.060 zł.

Inicjatywa lokalna.

W ramach budżetu realizowana jest również aktywność inwestorów poprzez uchwałę nr XXXIX/372/2014 Rady Gminy Czernica z dnia 29 września 2011 r. w sprawie trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadania publicznego w ramach inicjatywy lokalnej oraz zmieniającą ww. uchwałę - Uchwałę Nr XXX/242/2017 Rady Gminy Czernica z dnia 24 maja 2017 r.

Infrastruktura komunalna – realizacja sieci wod.-kan.

L.p.	Nazwa zadania	Kubatura / długość / ilość	Wartość zadania (zł)	Charakterystyka
1	Wykonanie odcinka sieci wodociągowej w rej. ul. Czereśniowej w miejscowości Wojnowice	87 m	36 000,0	Realizacja zadania stwarza możliwość przyłączenia się do rozbudowanej sieci 5 nieruchomości.

2	Wykonanie odcinka sieci wodociągowej w rej. ul. Spokojnej w miejscowości Ratowice	63 m	23 000,0	Realizacja zadania stwarza możliwość przyłączenia się do rozbudowanej sieci 5 nieruchomości.
3	Wykonanie odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Wygodnej w m. Gajków	292 m	144 765,4	Realizacja zadania stwarza możliwość przyłączenia się do rozbudowanej sieci 6 nieruchomości
4	Wykonanie odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Spokojnej w m. Ratowice	91 m	71 200,0	Realizacja zadania stwarza możliwość przyłączenia się do rozbudowanej sieci 7 nieruchomości.
5	Wykonanie odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Polnej w m. Kamieniec Wrocławski	78 m	39 678,0	Realizacja zadania stwarza możliwość przyłączenia się do rozbudowanej sieci 1 nieruchomości oraz planowanej budowy osiedla budynków jednorodzinnych (ok. 50 os.)
6	Wykonanie odcinka sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Głównej w m. Jeszkowice	88 m	64 221,0	Realizacja zadania stwarza możliwość przyłączenia się do rozbudowanej sieci 4 nieruchomości.
RAZEM sieć wodociągowa:		150 m	59 000,0	
RAZEM sieć kanalizacji sanitarnej:		549 m	319 864,4	

VI. WYKAZ PROJEKTÓW – DOFINANSOWANIE ZEWNĘTRZNE (przygotowanych/realizowanych/rozliczanych przez Gminę)

W 2019 r. Gmina Czernica podejmowała szereg działań celem pozyskania nowych środków pozabudżetowych celem współfinansowania inwestycji gminnych. Dodatkowo realizowane były czynności związane z rozliczeniem i zarządzaniem projektami, które otrzymały dofinansowanie w latach ubiegłych. W okresie 01.01.2019 r. – 31.12.2019 r. opracowano i złożono 6 nowych projektów na łączną kwotę dofinansowania w wysokości ok. 3.820.715 zł, otrzymano dofinansowanie w wysokości ok. 1.227.500 zł oraz realizowano i rozliczano 9 projektów z lat poprzednich.

1. W 2019 r. opracowano niżej wskazane projekty:

„Budowa sali sportowej przy Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Dobrzykowicach w Gminie Czernica”

Projekt dotyczy dofinansowania działań inwestycyjnych związanych z budową sali sportowej przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Dobrzykowicach.

W marcu 2019 r. został przygotowany projekt do konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki w ramach Programu „Sportowa Polska 2019”. Z uwagi na dużą ilość złożonych projektów oraz niewielką alokację dostępnych środków projekt nie otrzymał dofinansowania.

Wnioskowana kwota dofinansowania wynosiła ok 1.558.000 zł

„E-aktywni w gminie Czernica – szkolenia z kompetencji cyfrowych”

W kwietniu 2019 r. przygotowano projekt do dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2020. Projekt został skierowany do dorosłych mieszkańców naszej gminy, którzy ukończyli 25 rok życia. Celem głównym projektu jest podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców gminy poprzez organizację **bezpłatnych szkoleń komputerowych**. Udział w projekcie ma nauczyć mieszkańców bezpiecznego korzystania z Internetu, pokazać im jak Internet przydaje się w prowadzeniu własnego biznesu czy też bezpiecznego poruszania się w portalach społecznościowych. Istotnym elementem szkoleń jest przygotowanie mieszkańców do korzystania z usług publicznych online funkcjonujących w Urzędzie Gminy (np. E-PUAP, załatwianie spraw urzędowych, rozliczenia podatkowe, itp.).

W ramach projektu zakupionych zostało 12 komputerów przenośnych, które pozwolą na przeszkolenie 216 osób w ramach 60 szkoleń tematycznych. Uczestnicy szkoleń mogli wziąć udział w jednym z siedmiu modułów szkoleniowych z zakresu podnoszenia umiejętności cyfrowych.

Okres realizacji projektu rok 2019 – 2020.

Projekt otrzymał dofinansowanie z Unii Europejskiej w kwocie 120.960 zł, co stanowi 100% poniesionych wydatków.

„Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Czernicy wraz z uzupełnieniem nasadzeń na skwerku”

W marcu 2019 r. opracowano i złożono w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego wniosek o dofinansowanie zadania w ramach konkursu „*Odnowa Dolnośląskiej wsi w 2019 r.*” Projekt polegał na remoncie i wyposażeniu świetlicy wiejskiej w Czernicy, która jest centrum społeczno-kulturalnym miejscowości wraz z zagospodarowaniem skwerku przed świetlicą, w pobliżu starej dzwonnicy i przystanku autobusowego. Wyremontowana została sala główna, scena, doposażono i wyremontowano zaplecze kuchenne. W sposób znaczny poprawiona została estetyka centrum życia społecznego Czernicy, w którym aktywnie działają różne grupy skupiające i aktywizujące mieszkańców. W działania aktywnie włączyła się sołtys, rada sołecka oraz mieszkańcy Czernicy, którzy m.in. wykonali nasadzenia.

Dzięki aktywności społeczności lokalnej oraz realizacji strategii rozwoju miejscowości wniosek uzyskał wystarczającą ilość punktów i otrzymał dofinansowanie w wysokości 22.355,00 zł, co stanowiło 50% wszystkich kosztów kwalifikowanych.

„Posiłek w domu i w szkole - wyposażenia stołówki w SP Czernica”

Wniosek o dofinansowanie opracowany i złożony w kwietniu 2019 r. obejmował doposażenie i prace remontowe poprawiające standard funkcjonowania stołówki szkolnej w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Czernicy. Wniosek został złożony do Wojewody Dolnośląskiego w ramach wieloletniego programu rządowego „*Posiłek w szkole i w domu*”.

Wniosek nie otrzymał dofinansowania. Wnioskowana kwota pomocy to 80.000,00 zł przy 100.000,00 zł kosztów kwalifikowanych.

„Zakup lekkiego samochodu ratowniczo - gaśniczego dla OSP w Nadolicach Wielkich w Gminie Czernica.”

Projekt dotyczy zakupu samochodu ratowniczo – gaśniczego dla jednostki Straży Pożarnej w Nadolicach Wielkich.

W maju 2019 r. przygotowano projekt do konkursu ogłoszonego przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w ramach Programu „Poprawa bezpieczeństwa w Województwie Dolnośląskim w roku 2019”. Z uwagi na bardzo dużą ilość złożonych wniosków, preferowanie projektów gmin o niższych dochodach podatkowych oraz z racji na niewielką alokację dostępnych środków projekt nie otrzymał dofinansowania.

Wnioskowana kwota dofinansowania wynosiła 41.400 zł.

„Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno - tłocznej na osiedlu Kamieni Szlachetnych w miejscowości Dobrzykowice - Etap II.”

Projekt dotyczy wykonania kolejnego etapu kanalizacji sieci sanitarnej na terenie miejscowości Dobrzykowice „Osiedle Kamieni Szlachetnych”.

We wrześniu 2019 r. przygotowano projekt do konkursu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. W wyniku dużej liczby złożonych projektów, niewielkiej alokacji dostępnych środków oraz premiowaniu projektów gmin o mniejszym stopniu skanalizowania, mniejszych dochodach podatkowych i wysokim poziomie stopy bezrobocia w danym powiecie, projekt Gminy nie otrzymał dofinansowania i uplasował się na 2 miejscu listy rezerwowej. Mimo umieszczenia projektu na liście projektów rezerwowych nadal trwały działania celem możliwości pozyskania dofinansowania. Obecnie trwa procedura dodatkowych wyjaśnień do złożonej dokumentacji, tym samym sprawa ostatecznej oceny projektu nie jest zakończona.

Wnioskowana kwota dofinansowania ok. 1.998.000 zł.

2. W 2019 r. otrzymano dofinansowanie i realizowano następujące projekty, o dofinansowanie których aplikowano w latach poprzednich:

"Nasza przestrzeń, nasza sprawa. Poprawa estetyki na terenach rekreacyjnych i publicznych w Gminie Czernica"

Wniosek o dofinansowanie zadania złożony został do Lokalnej Grupy Działania Dobra Widawa w 2018 r. w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 dla operacji realizowanych w ramach projektu grantowego.

Po skomplikowanej i wielostopniowej procedurze oceny projektu, Gmina otrzymała dofinansowanie, jako jedna z trzech gmin (na dziesięć), które tworzą partnerstwo Dobra Widawa. W ramach projektu, który przede wszystkim, zgodnie z założeniami konkursu miał

aktywizować mieszkańców, przeprowadzono dwa warsztaty dla przedstawicieli 12 sołectw Gminy na temat zasad zagospodarowania terenów zielonych w wiejskiej przestrzeni publicznej, dokonano zakupów i nasadzeń oraz wymieniono urządzenie na placu zabaw w Chrzęstawie Wielkiej.

Kwota wydatków kwalifikowanych wyniosła 30.324,25 zł przy 28.000,00 zł dofinansowania.

"Klucz do przyszłości - program rozwoju kompetencji kluczowych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych Gminy Wrocław i Gminy Czernica"

„Klucz do przyszłości (...)” jest największym projektem, który otrzymał dofinansowanie w konkursie przeprowadzonym w 2018 r. w ramach poddziałania 10.2.2 „Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej – ZIT Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego”, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt jest złożonym zadaniem realizowanym w partnerstwie z Gminą Wrocław, która jest liderem i podpisała umowę dofinansowania w marcu 2019 r. Projektem z terenu Gminy objęto dwie szkoły: Szkołę Podstawową im. Janusza Korczaka w Ratowicach i Szkołę Podstawową im. Piastów Śląskich w Chrzęstawie Wielkiej. Projekt będzie trwał do czerwca 2021 r. W 2019 r. zostały przeprowadzone zamówienia publiczne na zakup pomocy dydaktycznych (niemal 300 tys. zł), rozpoczęła się rekrutacja nauczycieli i uczniów do projektu.

W ciągu dwóch lat na działania w ramach projektu Gmina zaplanowała wydatki w kwocie niemal 550.000 zł, przy dofinansowaniu w wysokości 95% na następujące zadania:

- interdyscyplinarne zajęcia dodatkowe dla uczniów klas 1-3, z matematyki i języków obcych, kształtujących kompetencje cyfrowe, przedmiotów przyrodniczych, metoda eksperymentu;
- indywidualizacja wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami;
- zajęcia pozalekcyjne – wyjazdy i laboratoria;
- zakup pomocy dydaktycznych i sprzętu TIK;
- doskonalenie zawodowe dla nauczycieli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów, nauczania przedmiotów przyrodniczych metodą eksperymentu, indywidualizacji wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi;
- stworzenie Punktów Informacji Kariery oraz doskonalenie doradców edukacyjno-zawodowych.

"Szkoły Gminy Wrocław i Gminy Czernica to kompetencji skarbnica"

W tym samym naborze prowadzonym w 2018 r. w ramach poddziałania 10.2.2 „Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej

i ponadgimnazjalnej – ZIT Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego”, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego

z Europejskiego Funduszu Społecznego dofinansowanie otrzymał również projekt realizowany w partnerstwie z Fundacją Otwarcia na Edukację, którym objęto trzy kolejne szkoły z terenu Gminy: Szkołę Podstawową im. Papieża Jana Pawła II w Czernicy, Szkoła Podstawowa im. Stulecia Odzyskania Niepodległości Polski w Dobrzykowicach, Szkoła Podstawowa im. Bolesława Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim.

W 2019 r. dokonano pierwszych zakupów wyposażenia i pomocy dydaktycznych, rozpoczęto realizację zajęć dodatkowych oraz przeprowadzono pierwsze szkolenia dla nauczycieli.

W objętych projektem szkołach z terenu Gminy dofinansowane zostaną wydatki na łączną kwotę ponad 767.000 zł, z czego kwota dofinansowania zagwarantowana na etapie podpisania umowy to ponad 705.000 zł. Do czerwca 2021 r. zrealizowane zostaną następujące zadania:

- zakup pomocy dydaktycznych i sprzętu TIK;
- szkolenia i warsztaty dla nauczycieli;
- zajęcia pozalekcyjne z języków obcych, matematyki, przyrody metodą eksperymentu i inne;
- indywidualizacja wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami.

3. W 2019 r. zarządzano następującymi projektami, które otrzymały dofinansowanie w latach poprzednich 2016-2017, tj.:

„Innowacyjna edukacja w gminach Czernica, Długołęka, Oborniki Śląskie i Wisznia Mała”

Projekt realizowany w partnerstwie z czterema gminami dofinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poddziałania 10.2.2 „Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej – ZIT Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego”. W 2019 r. w ramach zadania realizowano w zakresie nauk przyrodniczych zajęcia dodatkowe oraz zajęcia pozaszkolne, laboratoryjne i w stacjach badawczych dla uczniów Szkoły Podstawowej w Chrzęstawie Wielkiej i Szkoły Podstawowej w Ratowicach. Dokonano również zakupu wyposażenia do szkoły w Ratowicach na kwotę ponad 10 000 zł. W projekcie wzięło udział ponad 400 osób, czyli ponad połowa uczniów każdej ze szkół.

W sumie w ramach projektu wydatkowano na rzecz uczestniczących w nim szkół 700.000,00 zł przy dofinansowaniu w wysokości 95%.

"Budowa boisk sportowych w ramach budowy zespołu szkolno – przedszkolnego w Dobrzykowicach w Gminie Czernica"

Projekt dofinansowany ze środków Budżetu Państwa w ramach Programu „Sportowa Polska 2018” finansowanego ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki.

W związku z zawarciem umowy o dofinansowanie w grudniu 2018 r., w 2019 r. następowały działania celem skutecznego rozliczenia projektu, które doprowadziły do pełnej refundacji poniesionych nakładów inwestycyjnych związanych z powstaniem boisk sportowych przy ZSP w Dobrzykowicach.

„Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Gminy Oborniki Śląskie, Czernica oraz Wisznia Mała”

Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Woj. Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020. Projekt pierwotnie otrzymał dofinansowanie w wysokości 54% jednak dzięki wielu działaniom uzyskano zwiększenie dofinansowania projektu do poziomu 85%.

Celem projektu było i jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na obszarze Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, poprzez kompleksową modernizację tych obiektów na terenie Gmin Oborniki Śląskie, Czernica i Wisznia Mała. W Gminie poprawiona została efektywność energetyczna budynku Zespołu Szkół w Chrzęstawie Wielkiej. W dłuższym horyzoncie czasowym realizacja projektu przyczyni się do oszczędności w zużyciu energii pierwotnej w budynkach publicznych oraz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do atmosfery.

W 2019 r. trwały intensywne działania celem prawidłowego rozliczenia projektu, który był trudnym projektem partnerskim 3 gmin. W tym okresie przeprowadzona została m.in. kontrola rzeczowa projektu przez przedstawicieli Dolnośląskiej Instytucji Pośredniczącej, którzy potwierdzili prawidłowość realizacji projektu, co umożliwiło pełną refundację wszystkich zaplanowanych w projekcie wydatków.

„Zwiększenie dostępności i jakości elektronicznych usług publicznych dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych Powiatu Wrocławskiego oraz 8 gmin: Czernicy, Długołęki, Jordanowa Śląskiego, Kątów Wrocławskich, Kobierzyc, Mietkowa, Siechnic i Żórawiny”

Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Woj. Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020.

Projekt obejmuje m.in. modernizację elektronicznego obiegu dokumentów, wykonanie i umieszczenie na platformach cyfrowych interaktywnych formularzy, za pomocą których będzie można załatwić sprawy w urzędzie bez wychodzenia z domu, stworzenie mechanizmów umożliwiających dokonywanie płatności on-line, modernizację i zakup infrastruktury informatycznej oraz szkolenia personelu. Dzięki realizacji projektu w Gminie uruchomionych zostanie docelowo 11 e-usług publicznych na różnych poziomach zaawansowania, w celu umożliwienia mieszkańcom wykonania wielu czynności urzędowych

za pośrednictwem Internetu bez konieczności wizyty w urzędzie gminy. Wdrożenie usług umożliwi załatwienie wielu spraw urzędowych drogą elektroniczną bez wychodzenia z domu np. złożenie wniosku o wydanie wypisu/wyrysu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego; wypełnienie deklaracji podatkowych online wraz z możliwością automatycznego dokonania opłaty podatku; złożenie wniosku oraz uzyskanie decyzji lub umowy na zajęcie pasa drogowego; możliwość założenia i potwierdzania w siedzibie urzędu gminy profilu zaufanego ePUAP. Uzupełnieniem projektu będzie modernizacja elektronicznego obiegu dokumentów, co pozwoli na obniżenie kosztów zużycia materiałów biurowych a tym samym wydatków administracji publicznej.

W 2019 r. podejmowano szereg działań celem refundacji wszystkich poniesionych wydatków, w tym kwestie kwalifikowania podatku VAT w projekcie w związku ze stosowaniem „*struktury sprzedaży*”, co pozwoliło na finalne rozliczenie projektu, w trudnym projekcie partnerskim realizowanym przez 8 gmin z terenu powiatu wrocławskiego.

Możliwość zrealizowana projektu, pozwoliła w jeszcze większym stopniu skorzystać z jego efektów w czasach stanu zagrożenia epidemiologicznego.

„Budowa przedszkola w ramach zespołu szkolno-przedszkolnego w Dobrzykowicach w Gminie Czernica”

Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Woj. Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020. Projekt pierwotnie otrzymał niższe dofinansowanie w wysokości 36%, jednak w wyniku skutecznych działań możliwe było zwiększenie dofinansowania projektu do poziomu 56%.

Celem projektu było zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej w Gminie Czernica należącej do Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (WrOF) poprzez budowę nowego przedszkola na 120 miejsc (w tym 95 dodatkowych). Inwestycja przyczyniła się do wyrównania szans edukacyjnych dzieci z terenów miejskich i wiejskich. Realizacja inwestycji zmniejsza dysproporcję w dostępie do usług przedszkolnych między Gminą a obszarem WrOF, w tym Wrocławiem.

W 2019 r. ostatecznie rozliczono projekt i dokonano pełnej refundacji poniesionych wydatków. Przeprowadzone działania kontrolne dotyczące zamówień publicznych nie wykazały naruszeń prawa skutkujących korektami finansowanymi.

„Budowa szkoły w ramach zespołu szkolno-przedszkolnego w Dobrzykowicach w Gminie Czernica”

Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Woj. Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020. Projekt pierwotnie otrzymał niższe dofinansowanie w wysokości 11% a w wyniku skutecznych działań dofinansowanie zostało zwiększone do poziomu 12,5%.

Głównym celem projektu była poprawa warunków nauczania na terenie Gminy, poprzez zapewnienie wystarczającej ilości miejsc w szkołach podstawowych na jej terenie; zapewnienie bardzo dobrych warunków nauki w szkole, w tym umożliwienie uczniom zdobycie kluczowych na rynku pracy kompetencji; zwiększenie stopnia integracji mieszkańców. Inwestycja umożliwiła zwiększenie szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich oraz poprawę wyników na egzaminach szkolnych. Pośrednio inwestycja przyczyniła się również, do zwiększenia stopnia integracji mieszkańców gminy oraz do zmniejszenia poziomu bezrobocia poprzez zwiększenia zatrudnienia w placówce. Projekt obejmował budowę szkoły, jej wyposażenie oraz zagospodarowanie terenu. Nowy budynek szkoły jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W 2019 r. projekt był sukcesywnie rozliczany i zgłaszane były kolejne modyfikacje dotyczące przeznaczenia obiektu szkoły na potrzeby oddziałów przedszkolnych, co było spowodowane bardzo dużym obciążeniem obiektu przez użytkowników.

„Rewitalizacja linii kolejowej nr 292 na odcinku Jelcz Miłoszyce – Wrocław Sołtysowice w celu przywrócenia przewozów pasażerskich we WroF”

Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Woj. Dolnośląskiego na lata 2014 – 2020 z udziałem 3 gmin (Wrocław, Czernica, Jelcz-Laskowice – partnerzy oraz PKP PLK – lider).

Celem głównym projektu jest zwiększenie dostępności i znaczenia transportu kolejowego w sieci komunikacyjnych powiązań we Wrocławskim Obszarze Funkcjonalnym poprzez poprawę jakości infrastruktury kolejowej, w tym dostosowanie jej do potrzeb podróży. Gmina Czernica jako partner projektu odpowiedzialna jest za budowę parkingów:

- w rejonie przystanku osobowego Chrzastawa:

- budowa parkingu przy nowym peronie na 20 miejsc postojowych wraz z dojściami do peronów i dowiązaniem do istniejącego układu dróg publicznych,
- zabudowa wiat rowerowych;
- pozyskanie terenu pod budowę parkingu i części peronu;

- w rejonie przystanku osobowego Nadolice Wielkie:

- budowa parkingu przy nowym peronie na 20 miejsc postojowych wraz z dojściami do peronów i dowiązaniem do istniejącego układu dróg publicznych,
- zabudowa wiat rowerowych;

- w rejonie nowego przystanku osobowego Nadolice Małe:

- budowa parkingu samochodowego na 20 miejsc postojowych wraz z dojściem do peronu i dowiązaniem do istniejącego układu dróg publicznych,
- zabudowa wiat rowerowych (łącznie na 30 miejsc);

- w rejonie przystanku osobowego Dobrzykowice Wrocławskie:

- budowa parkingu przy nowym peronie na 30 miejsc postojowych wraz z dojściami do peronów i dowiązaniem do istniejącego układu dróg publicznych.

Na dzień 31 grudnia 2019 zrealizowano wymianę torowiska (bez części przejazdów) przebiegającą przez teren gminy, to zadanie lidera. Natomiast, zgodnie z aneksem do umowy realizacja parkingów i wiat rowerowych ma nastąpić w III kw. 2020 r.

VII. MIENIE KOMUNALNE

1. Gospodarowanie nieruchomościami gruntowymi:

Obszar Gminy wynosi 83,6 km² i nie zmienił się w porównaniu do lat poprzednich. Struktura użytkowania gruntów we władaniu gminy przedstawia się następująco:

B - tereny mieszkaniowe 9 985,00m²,

Ba – tereny przemysłowe 13 195,00 m²,

Bi - inne tereny zabudowane 21 573,00m²,

Bp - zurbanizowane tereny niezabudowane – 166m²,

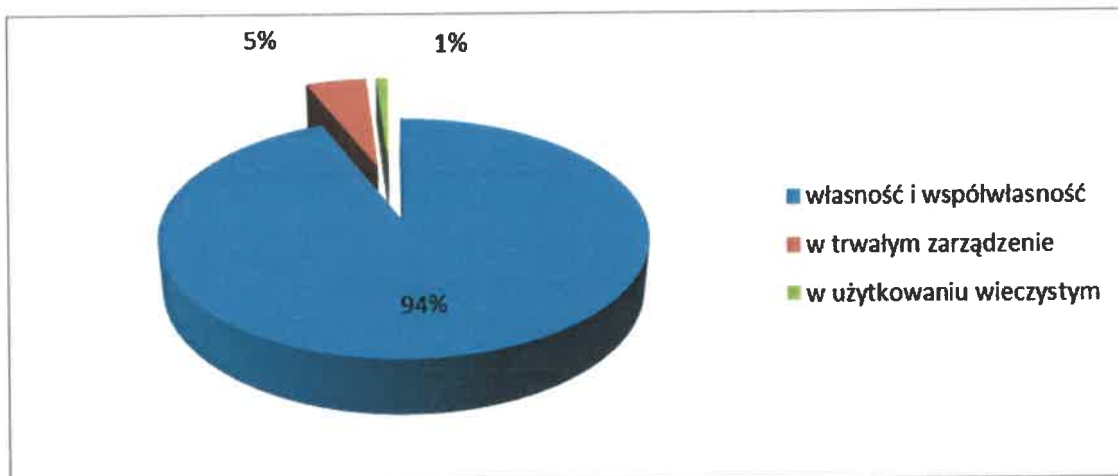
Bz - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe – 191 403,00m²,

K - użytki kopalne 356 000,00 m²,

Wp – grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi – 2,0558 ha.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w skład zasobu komunalnego Gminy wchodziło 778,8108 ha gruntów. Część z nich zabudowana jest budynkami mieszkalnymi oraz obiektami użyteczności publicznej (szkoły, boiska, place zabaw, świetlice wiejskie, remizy, budynek Urzędu Gminy Czernica, lokale użytkowe).

Działki tworzące zasób gruntów komunalnych przedstawia poniższy wykres:

W 2019 r., w ramach prowadzonej gospodarki nieruchomościami gruntowymi, Gmina nabyła do zasobu komunalnego nieruchomości o łącznej powierzchni 3,8377 ha z przeznaczeniem na inwestycje drogowe oraz wykonanie prawa pierwokupu.

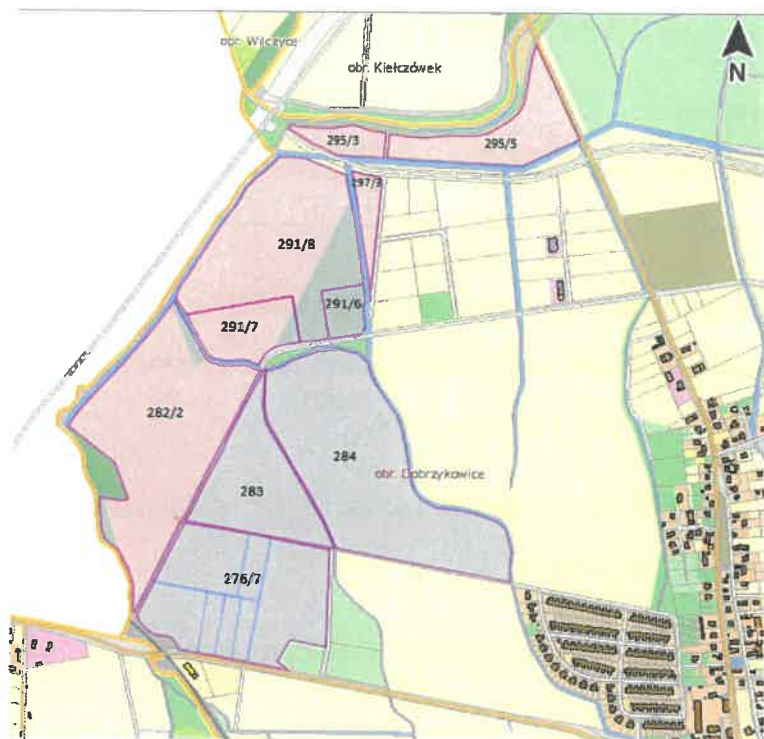
2. Tereny inwestycyjne w Gminie Czernica:

Gmina posiada w swoim zasobie tereny inwestycyjne położone w południowo-wschodniej części Dobrzykowic, przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod przemysł i usługi. Na atrakcyjność tych terenów wpływa ich korzystne usytuowanie względem miasta Wrocławia, jak również realizowana w sąsiedztwie budowa Wschodniej Obwodnicy Wrocławia.

Mapa z terenami inwestycyjnymi:

W 2019 r. gmina sprzedała działki inwestycyjne w Dobrzykowicach oraz działki przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne w Dobrzykowicach o łącznej powierzchni 4.4789 ha za kwotę brutto 3.874.867,14 zł. Sprzedaż nieruchomości gminnych odbywała się każdorazowo w trybie publicznych przetargów.

3. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna gminy:

W 2019 r. w zasobie gminy znajdowało się 28 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 1.122,76 m² z czego jeden lokal został sprzedany na rzecz wieloletniego najemcy.

Zasoby mieszkaniowe w budynkach stanowiących własność lub współwłasność gminy – stan na dzień 31 grudnia 2019 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2019 r.
1.	Liczba budynków ogółem w tym: - stanowiących własność Gminy (nie objęte wspólnotami mieszkaniowymi) - stanowiących współwłasność Gminy (w których występują wspólnoty mieszkaniowe)	12 4 8
2.	Liczba lokali mieszkalnych i socjalnych ogółem w tym: - lokale mieszkalne - lokale socjalne	27 19 8

3.	Powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych i socjalnych ogółem w tym: - lokale mieszkalne - lokale socjalne	1.122,76 m ² 906,28 m ² 216,48 m ²
4.	Liczba wspólnot mieszkaniowych	8

Do gminy wpłynęło 20 podań z prośbą o przyznanie lokalu z zasobu komunalnego, z czego jedna osoba otrzymała lokal komunalny. Nawiązano również umowy najmu lokali socjalnych (przedłużenie dotychczasowych) z 6 najemcami.

W 2019 r. dokonano remontu 3 mieszkań komunalnych, znajdujących się w Wojnowicach, Kamieńcu Wrocławskim i w Czernicy.

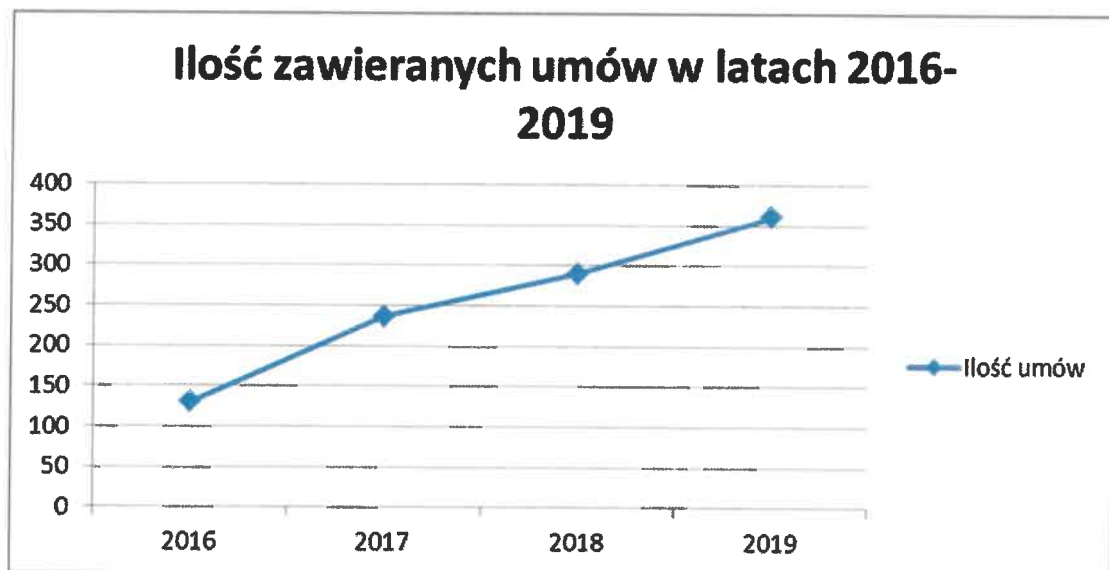
Zadłużenie z tytułu czynszów najmu i opłat za eksploatację lokali na koniec 2019 r. wynosiło 104.848,41 zł.

Gmina posiada 8 lokali użytkowych o łącznej powierzchni 1.108,99 m², położonych w sołectwach: Krzyków, Czernica, Kamieniec Wrocławski, Ratowice i Jeszkowice.

W 2019 r. zrealizowano remont lokalu użytkowego w Kamieńcu Wrocławskim, podnosząc standard i komfort pracy najemcy – Poczty Polskiej oraz mieszkańców gminy korzystających z jego usług.

W zasobie komunalnym Gminy znajdują się świetlice wiejskie, które stanowią lokalne centra kulturalne i miejsca spotkań mieszkańców. Łączna ilość świetlic znajdujących się na terenie gminy wynosi 11 w miejscowościach: Kamieniec Wrocławski (mała i duża sala), Gajków, Jeszkowice, Nadolice Wielkie, Krzyków, Czernica, Wojnowice (duża i małe sale), Ratowice, Chrzóstawa Wielka, Chrzóstawa Mała oraz w Dobrzykowicach. Na terenie Gminy znajdują się także trzy placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie środowiskowych świetlic profilaktycznych: w Czernicy przy ul. św. Brata Alberta Adama Chmielowskiego 5, w Gajkowie przy ul. Przedszkolnej 3 (świetlica), w Kamieńcu Wrocławskim przy ul. Kolejowej 6. Świetlice wiejskie służyły lokalnej społeczności i były również przedmiotem wynajmu komercyjnego. Przychody z tyt. wynajmu świetlic wiejskich zasilają budżet gminy. W 2019 r., poprzez zawarcie umowy, wynajęto lub udostępniono świetlice wiejskie łącznie 360 razy, to jest o 70 więcej niż w 2018 r.

W 2019 r. zawarto umowy na łączną kwotę ok. **32,3 tys. zł** a wpływ z tytułu rozliczenia mediów wyniósł ok. **15,4 tys. zł**. Łączny wpływ do budżetu Gminy z wynajmu świetlic wyniósł ok. **47,7 tys. zł**.

Łączne wydatki poniesione na utrzymanie, eksploatację oraz inwestycje świetlic wiejskich w 2019 r. wyniosły ok. **858 tys. zł**, wśród nich zrealizowano:

- remont i doposażenie świetlicy w Czernicy dofinansowany w ramach Odnowy Dolnośląskiej Wsi;

- remont świetlicy w Kamieńcu Wrocławskim;
- wymiana pieców gazowych w świetlicy w Gajkowie oraz w Jeszkowicach;
- wykonanie dokumentacji projektowej remontu świetlicy w Gajkowie;

Realizację wpływów i wydatków na poszczególne świetlice wiejskie przedstawiono poniżej:

- Czernica: kwota wydatków: 61,4 tys. zł, kwota wpływów: 1,5 tys. zł, ilość umów: 23, w tym 10 użyczeń;
- Gajków: kwota wydatków: 91,9 tys. zł, kwota wpływów: 1,0 tys. zł, ilość umów: 11, w tym 4 użyczenia;
- Kamieniec Wr.: kwota wydatków: 464,5 tys. zł, kwota wpływów: 8,6 tys. zł, ilość umów: 71, w tym 8 użyczeń;
- Nadolice Wlk.: kwota wydatków: 28,5 tys. zł, kwota wpływów: 4,6 tys. zł, ilość umów: 27, w tym 5 użyczeń;
- Wojnowice: kwota wydatków: 25,7 tys. zł, kwota wpływów: 7,2 tys. zł, ilość umów: 43, w tym 11 użyczeń;
- Jeszkowice: kwota wydatków: 53,1 tys. zł, kwota wpływów: 5,6 tys. zł, ilość umów: 48, w tym 13 użyczeń;
- Ratowice: kwota wydatków: 32,0 tys. zł, kwota wpływów: 5,9 tys. zł, ilość umów: 38, w tym 5 użyczeń;
- Krzyków: kwota wydatków: 23,5 tys. zł, kwota wpływów: 300 zł, ilość umów: 10, w tym 5 użyczeń;
- Chrząstawa Wlk.: kwota wydatków: 24,7 tys. zł, kwota wpływów: 8,7 tys. zł, ilość umów: 33, w tym 10 użyczeń;

- Dobrzykowice.: kwota wydatków: 20,0 tys. zł, kwota wpływów: 1,8 tys. zł, ilość umów: 26, w tym 12 użyczeń;
- Chrzęstawa Mała: 30,3 tys. zł, kwota wpływów: 2,5 tys. zł, ilość umów: 30, w tym 6 użyczeń.

W świetlicach wiejskich oprócz wynajmów komercyjnych odbywały się także spotkania lokalnych stowarzyszeń zrzeszających mieszkańców, kół gospodyń wiejskich oraz zajęcia organizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy.

4. Realizacja oświetlenia drogowego:

Zrealizowane projekty oświetlenia drogowego			
Lp.	Nazwa zadania	Ilość zrealizowanych punktów oświetleniowych	Wartość zadania brutto w zł
1	2	3	4
1.	Budowa oświetlenia drogowego Wojnowicach ul. Orła dz. nr 225/23, 225/42, 398/1	19	124 779,07
2.	Budowa oświetlenia drogowego Nadolice Wielkie ul. Brzozowa dz. nr 309/201	15	118 746,60
3.	Budowa oświetlenia drogowego Nadolice Wielkie ul. Jesionowa dz. nr 309/186	10	92 942,57
4.	Budowa oświetlenia drogowego Dobrzykowice ul. Sami Swoi dz. nr 45/16, 45/20, 15/26	7	61 826,69
5.	Budowa oświetlenia drogowego Kamieniec Wrocławski ul. Sadowa dz. nr 609/8	5	48 321,29
6.	Budowa oświetlenia drogowego Dobrzykowice ul. Polna dz. nr 48/12, 143/14, 216/2, 215	13	102 582,13
7.	Budowa oświetlenia drogowego Krzyków ul. Sosnowa dz. nr 173, 37/23	6	45 571,99
ŁĄCZNIE:		75	594 770,34

To trzeci rok z rzędu w latach 2017-2019, gdzie wartość ofert składanych przez wykonawców plasowała się poniżej wartości kosztorysowych lub nieznacznie je przekraczała. To pozwoliło na wybór wykonawców (kilka ofert do jednego postępowania) i przyjęcie do realizacji kolejnych przygotowanych dokumentacyjnie zadań oświetleniowych. Stąd też zlecono 6 kolejnych dokumentacji według poniższego zestawienia.

Zlecone do opracowania projekty oświetlenia drogowego

Lp.	Nazwa zadania	Wartość zadania brutto w zł
------------	----------------------	------------------------------------

1.	Projekt budowy oświetlenia drogowego Chrzóstawa Mała ul. Gajowa	3 505,50
2.	Projekt budowy oświetlenia drogowego Gajków ul. Wrocławska	5 965,50
3.	Projekt budowy oświetlenia drogowego Dobrzykowice ul. Krzykowska	12 976,50
4.	Projekt budowy oświetlenia drogowego Kamieniec Wrocławski ul. Czysta	7 933,50
5.	Projekt budowy oświetlenia drogowego Kamieniec Wrocławski ul. Kolejowa Dobrzykowice ul. Kolejowa	16 605,00
6.	Wykonanie i dostawa opraw oświetleniowych w celu wymiany oświetlenia Chrzóstawa Wielka, Chrzóstawa Mała, Wojnowice (ul. Główna, część 1) w porozumieniu z firmą Tauron	60 015,39
ŁĄCZNIE:		107 001,39

5. Realizacja inwestycji drogowych:

Lp.	Zadanie	Wartość zadania brutto w zł	Zakres
1	2	3	5
1.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Dobrzykowicach (budowa ulicy Usługowej w Dobrzykowicach etap I i II)	1 120 822,63 zł	Jezdnia z asfaltobetonu o szerokości 4,5m odwodnienie poprzez wpusty wpięte do nowo budowanej kanalizacji deszczowej. Zadanie realizowane będzie do maja 2020r.
2.	Przebudowa odcinka ulicy Lipowej w Nadolicach Wielkich wraz z nadzorem inwestorskim	853 840,87 zł	Jezdnia z asfaltobetonu o średniej szerokości 4,5m, odwodnienie poprzez korytka do rowów, wykonanie na teren posesji nawierzchni zjazdów z kostki betonowej.
3.	Przebudowa ul. Jana Kochanowskiego w Czernicy wraz z nadzorem inwestorskim	744 846,51 zł	Jezdnia z asfaltobetonu o szerokości 4,5m, odwodnienie poprzez wpusty i korytka do istniejącej kanalizacji deszczowej, obustronne pobocza.
4.	Remont ulicy Krzykowskiej w Nadolicach Wielkich wraz z nadzorem inwestorskim	643 931,80 zł	Jezdnia z asfaltobetonu o średniej szerokości 5,5m, odwodnienie powierzchniowe, wykonanie nawierzchni zjazdów na teren posesji.
5.	Remont ulicy Sportowej w Chrzóstawie Wielkiej wraz z nadzorem inwestorskim	81 795,00 zł	Jezdnia tłuczniowa o szerokości 4,0m wraz z warstwą odsączającą z piasku
6.	Remont ulicy Borowej w Chrzóstawie Małej w ramach porozumienia ze Stowarzyszeniem Osiedla „Podkowa Leśna” z Nadolic Wielkich	1 845,00 zł	Jezdnia z asfaltobetonu o szerokości zmiennej od 3,0m do 3,5m, odwodnienie powierzchniowe , obustronne pobocza
7.	Remont ulicy Miedzianej w Nadolicach Wielkich wraz z nadzorem inwestorskim	55 426,00 zł	Jezdnia z destruktu bitumicznego powierzchniowo utrwalona grysem i emulsją asfaltową

			o szerokości zmiennej od 4,0m do 5,5m z obustronnymi pobocznymi, jezdnia odwadniana powierzchniowo.
8.	Remont ulicy Leśnej w Chrzęstawie Wielkiej	25 000,00 zł	Wykonanie nawierzchni jezdni z destruktu bitumicznego powierzchniowo utrwalonej grysem i emulsją asfaltową o szerokości 5,4m wraz z obustronnymi pobocznymi
9.	Remont ulicy Janowickiej na odcinku od DW455 w Jeszkowicach do ulicy Jastrzębiej w m. Gajków	110 281,18 zł	Wykonanie nawierzchni jezdni w technologii podwójnego powierzchniowego utrwalenia grysem 5/8 i 2/5 mm i emulsją asfaltową o średniej szerokości 4,0m wraz z obustronnymi pobocznymi
10.	Budowa chodnika przy ulicy Jana Pawła II w Czernicy od DW 455 do ulicy Fabrycznej	197 415,00 zł	Budowa chodnika z kostki betonowej o średniej szerokości 1,5m wraz z elementami odwodnienia oraz wykonanie nawierzchni zjazdów z kostki betonowej, usunięcie kolizji ze słupem energetycznym. Zadanie realizowane do kwietnia 2020r.
11.	Konserwacja bieżąca (równanie) nawierzchni dróg gminnych tłuczniowych	390 765,95 zł	Likwidacja ubytków w nawierzchniach tłuczniowych
12.	Remonty cząstkowe dróg gminnych masą na gorąco wraz z nadzorem inwestorskim	43 707,12 zł	Likwidacja ubytków w nawierzchniach z asfaltobetonu poprzez wstawienie tzw. łat
13.	Remonty cząstkowe dróg gminnych remont cząstkowy powierzchniowe utrwalenie emulsją i grysami „patcher” wraz z nadzorem	87 391,50 zł	Likwidacja ubytków w nawierzchniach z asfaltobetonu poprzez powierzchniowe utrwalenie emulsją i grysami
RAZEM:		4 357 068,56 zł	

Część ze wskazanych wyżej zadań drogowych (lp. 6 i 7) odbyła się przy udziale inwestorów, którzy z tych dróg korzystają. Podstawą realizacji podobnie jak w latach ubiegłych były stosowne porozumienia.

Realizując zadania poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy Czernica, gmina współfinansuje inwestycje drogowe na drogach powiatowych i wojewódzkich, które zlokalizowane są na jej terenie. W roku 2019 w ramach programu Bezpieczna droga wspólnie z Zarządem Powiatu Wrocławskiego zostało rozpoczęte dwuletnie zadanie pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 1923D na odcinku od skrzyżowania z drogą 1535D w miejscowości Dobrzykowice do przejazdu kolejowego obręb Dobrzykowice gm. Czernica w zakresie budowy chodnika, ETAP II – od ul. Modrzewiowej do przejazdu kolejowego”. Gmina w swoim budżecie w latach 2019 – 2020 zabezpieczyła środki finansowe w wysokości 50% wartości podstawowej inwestycji. W roku 2019 doinwestowanie przebudowy drogi powiatowej wyniosło 400.000,00zł.

Ponadto Gmina Czernica w ramach programu Modernizacji dróg wojewódzkich w 2019r. zgłosiła do DSDiK, wniosek na budowę chodnika w Gajkowie przy drodze wojewódzkiej DW455 na odcinku od zatoki autobusowej w Gajkowie do ulicy Młyńskiej. Obecnie trwa jeszcze opracowywanie dokumentacji projektowej w/w chodnika.

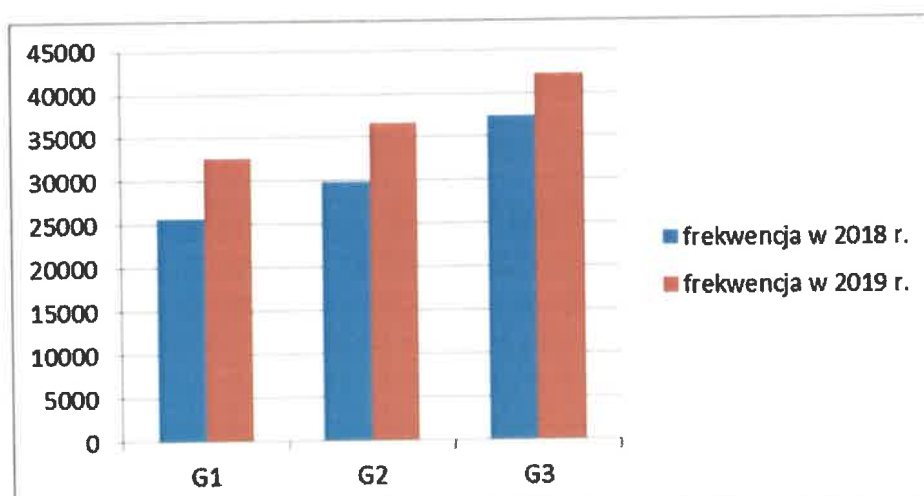
6. Realizacja transportu publicznego:

Zgodnie z uchwałą nr XXXV/282/2017 Rady Gminy Czernica z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Gminy Czernica na lata 2017-2022, został wdrożony Plan Transportowy.

Przyjęcie dokumentu zostało poprzedzone badaniem ankietowym i konsultacjami społecznymi. W dokumencie tym określono dwa węzły przesiadkowe – stacja PKP Czernica i pętla autobusowa w Łanach. Z tymi węzłami darmowa komunikacja wewnątrzgminna G, wprowadzona od 1 stycznia 2018 r., komunikuje wszystkie miejscowości gminy. Nadrzędnym celem było i jest umożliwienie mieszkańcom korzystania z kolei aglomeracyjnej. Rozwiązanie to po roku funkcjonowania spotkało się z zadowoleniem mieszkańców Gminy. Potwierdzeniem tego jest rosnący udział ilości pasażerów korzystających z tej formy komunikacji zbiorowej.

Rys. Autobus marki IVECO wykonujący przewozy w gminie Czernica na bezpłatnych liniach G.

Rys. Pasażerowie korzystający z bezpłatnego transportu zbiorowego w 2018 i 2019 r.

Świadczenie usług w ramach autobusowego publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy było realizowane przez przewoźnika Dolnośląskie Linie Autobusowe Sp. z o. o. we Wrocławiu. Przewozy osób świadczone były na liniach 845, 855 i 865 (gmina Czernica-Gmina Wrocław), w dni robocze i wolne w systemie biletowym oraz na bezpłatnych liniach wewnątrzgminnych G1, G2 i G3, w dni robocze, finansowanych w całości z budżetu Gminy.

Linie komunikacyjne w 2019 r.:

1. G1 – Chrzęstawa Wielka – Chrzęstawa Mała – Jeszkowice – Czernica PKP.
2. G2 – Czernica PKP – Wojnowice – Chrzęstawa Mała – Nadolice Wielkie – Nadolice Małe – Krzyków – Dobrzykowice – Wojnów .
3. G3 – Ratowice – Wojnowice – Czernica PKP – Jeszkowice – Gajków – Kamieniec Wrocławski – Łany
4. 845 – Chrzęstawa Wielka – Chrzęstawa Mała – Nadolice Wielkie – Nadolice Małe - Dobrzykowice – Wrocław Wojnów – Wrocław Swojczyce – Wrocław Sępolno – Wrocław Pl. Grunwaldzki.
5. 855 – Chrzęstawa Wielka/Ratowice/Wojnowice – Czernica – Jeszkowice – Gajków – Kamieniec Wrocławski – Łany - Wrocław Wojnów – Wrocław Swojczyce – Wrocław Sępolno – Wrocław Pl. Grunwaldzki.
6. 865 - Chrzęstawa Wielka – Chrzęstawa Mała – Nadolice Wielkie – Nadolice Małe - Dobrzykowice – Wrocław Wojnów – Wrocław Swojczyce – Wrocław Kromera

Wykonawca DLA Sp. z o.o. realizował przewozy pasażerskie według uzgodnionych z Gminą rozkładów jazdy wywieszonych w gablotach informacyjnych na przystankach autobusowych oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Czernica.

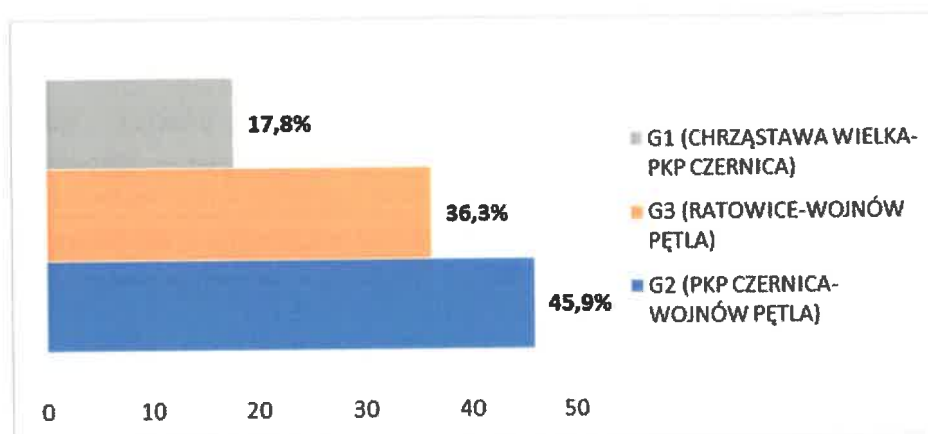
W 2019 r. przewozy pasażerów realizowane były:

- Na liniach komunikacji wewnątrzgminnej G1, G2, G3 kursowały 4 autobusy marki IVECO. Są to pojazdy klimatyzowane i monitorowane. Autobusy są niskopodłogowe, posiadają 25 miejsc i zostały przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych. Posiadają rampy wjazdowe umożliwiające wprowadzenie wózków inwalidzkich oraz wewnątrz dwa stanowiska do przewozu wózków inwalidzkich. Wszystkie poręcze i krawędzie wewnątrz autobusu mają jaskrawą kolorystykę w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobom niedowidzącym czy słabo widzącym;
- Na liniach 845, 855, 865 kursowało 5 autobusów, odpowiednio 90 i 50 miejsc siedzących, klimatyzowane, monitorowane, wyposażone w router Wifi i ładowarki USB, przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych. Do obsługi linii wykorzystywane są m.in. niskopodłogowe autobusy marki Mercedes Connecto, pojazdy szczególnie przyjazne dla osób niepełnosprawnych. Wyposażone są ponadto w 8 siedzeń dostępnych z poziomu niskiej podłogi co ułatwia zajmowanie miejsca osobom starszym i o ograniczonych możliwościach ruchowych.

W ankiecie przeprowadzonej w grudniu 2019 r. mieszkańcy gminy wyrazili swoją ocenę funkcjonowania komunikacji wewnątrzgminnej. Wypełniono 626 ankiet w wersji elektronicznej i papierowej. Na tej podstawie uzyskano następujące informacje:

1. 87% ankietowanych korzysta z bezpłatnej komunikacji.

2. 70% akceptuje obecne trasy kursowania autobusów.
3. Prawie 80% respondentów jest zadowolonych z obecnej sieci przystanków utworzonych na terenie Gminy.
4. 66% badanych za największą korzyść uważa bezpłatne skomunikowanie poszczególnych miejscowości gminy z dwoma najważniejszymi węzłami komunikacyjnymi: stacją kolejową w Czernicy oraz z węzłem przesiadkowym w Łanach.
5. Do poprawy w funkcjonowaniu komunikacji respondenci wskazują głównie punktualność i zwiększenie częstotliwości kursowania autobusów w ciągu dnia i wieczorem.

Rys. Wykres ilustrujący odpowiedź na pytanie z ankiety: Z której linii G Pan/Pani najczęściej korzysta?

Wszystkie linie autobusowe gminne finansowane są w całości z budżetu gminy. W 2019 r. roczny koszt funkcjonowania transportu publicznego wyniósł 2,8 mln zł. Na terenie gminy znajdują się 102 przystanki autobusowe. Biorąc pod uwagę powierzchnię gminy (84 km²), jeden przystanek przypada na 0,82 km².

Nowa wiatka przystankowa przy drodze wojewódzkiej nr 455 w miejscowości Gajków

W 2019 r. zakupiono 23 nowoczesne wiaty przystankowe. 11 z nich zastąpiło zniszczone już kilkunastoletnie wiaty, natomiast 12 wiat zostało zamontowanych w nowych lokalizacjach.

Zakup wiat to inwestycja w rozwój, podwyższanie standardu infrastruktury przystankowej i propagowanie gminnej komunikacji zbiorowej. Całkowity koszt zakupu i montażu wiat wyniósł: 124.446,10 zł i został w całości pokryty z budżetu gminy Czernica.

Gmina i przewoźnik Dolnośląskie Linie Autobusowe Sp. z o.o. wdrożyła system dynamicznej informacji pasażerskiej na terenie gminy, działającego w oparciu o serwis internetowy kiedyPrzyjedzie.pl. Dzięki niemu pasażerowie poruszający się komunikacją zbiorową po Gminie, mają dostęp mobilny za pośrednictwem smartfonów, do rzeczywistych godzin odjazdów autobusów z dowolnego przystanku, rozkładów jazdy oraz komunikatów pasażerskich. Rozwiązanie to w znaczny sposób ułatwia korzystanie z komunikacji gminnej. Kontynuowana od 2018 r. rewitalizacja linii kolejowej nr 292 Wrocław Sołtysowice - Jelcz Miłoszyce w ramach projektu „Rewitalizacja linii kolejowej 292 na odcinku Jelcz Miłoszyce – Wrocław Sołtysowice, w celu przywrócenia przewozów pasażerskich we WroF” stwarza dodatkową szansę na dalsze uatrakcyjnienie oferty przewozowej dla mieszkańców gminy. Ulokowanie w gminie 4 nowych przystanków kolejowych z parkingami na samochody (w Chrzęstawie Małej, w Nadolicach Wielkich i Małych oraz w Dobrzykowicach) wymusi konieczność włączenia ich w system autobusowej komunikacji zbiorowej. Wpłynie to znacząco na poprawę dostępu do kolei aglomeracyjnej, a korzystanie przez mieszkańców gminy z przewozów kolejowych może przyczynić się do zmniejszenia zatorów samochodowych na głównych drogach wjazdowych do centrum Wrocławia.

7. Realizacja kanalizacji:

Inwestycje polegające na rozbudowie sieci kanalizacyjnej

W 2019 r. kontynuowano prace związane z realizacją etapu I i II budowy kanalizacji sanitarnej w Chrzęstawie Małej, które pomimo planów i podpisanej z Wykonawcą umowy na realizację tegoż zadania nie zostały zakończone w 2019 r. Powodem tego była konieczność sporządzenia projektu zamiennego, z uwagi na cofnięcie zgody przez właściciela na dysponowanie nieruchomością, która w pierwotnym projekcie przeznaczona była pod posadowienie tłoczni. Po podpisaniu umowy z projektantem zamiennie pozwolenie na budowę zostało uzyskane w IV kwartale 2019 r. To spowodowało, że realizacja II etapu zostanie zakończona w 2020 r. Ponadto rozpoczęta została budowa I etapu kanalizacji sanitarnej na osiedlu kamieni szlchetnych w Dobrzykowicach oraz budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na terenach inwestycyjnych w Dobrzykowicach.

- Budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach Chrzęstawa Mała i Wielka – w 2019 r. zakończono I etap robót. Po dokonaniu odbioru drugiej części zadania tj. etapu II możliwe będzie podłączenie 48 nieruchomości do systemu kanalizacji sanitarnej i ogłoszenie kolejnego postępowania przetargowego, w celu dalszego kanalizowania, w pierwszej kolejności Chrzęstawy Małej, a w dalszej Chrzęstawy Wielkiej. Wartość środków wydatkowanych w 2019 r. - 1.903.267,69 zł;

- Budowa kanalizacji sanitarnej w Dobrzykowicach – w listopadzie 2019 r., zakończono I etap robót na os. „Kamieni szlchetnych” i uzyskano pozwolenie na użytkowanie, wydatkowano 1.253.541,00 zł;
- Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na terenach inwestycyjnych w Dobrzykowicach – uzyskano pozwolenie na budowę I etapu budowy sieci i podpisano umowę na wykonawstwo z terminem zakończenia w 2020 r. Wydatkowano 641.096,58 zł.

Inwestycje wykonane w 2019 r. mające na celu poprawę parametrów hydraulicznych na gminnej sieci wodociągowej:

- Budowa na terenie CWPŚK w Kamieńcu Wrocławskim pompowni wody w celu zwiększenia parametrów ilości i ciśnienia wody w gminnej sieci wodociągowej- 653.505,08 zł;
- Budowa odcinka sieci wodociągowej w rejonie ul. Studziennej w Kamieńcu Wrocławskim - 559.500,00 zł;
- W 2019 r. podpisano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej budowy zbiornika retencyjnego na wodę pitną z sieci MPWiK S.A. oraz nowego zestawu pompowego Planowana budowa zbiornika retencyjnego na wodę wspomoże wyrównanie okresowych deficytów wody – 166.050,00 zł. Realizacja tego zadania następować będzie z udziałem środków inwestora, który docelowo ma zrealizować centrum handlowo-usługowe N-Park w obrębie Łan. Stosowne porozumienie zostało podpisane 21 października 2019 r. i przewiduje udział finansowy tego inwestora w wydatkach w łącznej kwocie 430.500,00 zł oraz budowę przez niego dróg dojazdowych.

8. Obiekty Gminne:

- **Remont elewacji budynku mieszkalnego w Kamieńcu Wrocławskim. 39.553,50 zł;**
- **Wykonanie remontu GOPS w Czernicy - 112.870,00 zł;**
- **Remont kominów w Ratowicach - 151.167,00 zł;**
- **Remont budynku mieszkalnego w Wojnowicach - 55.620,00 zł;**
- **Modernizacja lokalu usługowego w Kamieńcu Wrocławskim, ul. Spółdzielcza 4/6/8 - 115.28,00 zł;**
- **Projekt przebudowy budynku w Kamieńcu Wrocławskim przy ul. Kolejowej 6 - 41.259,50 zł. Dokumentacja przewiduje przebudowę i modernizację na funkcje publiczne (policja, kultura duchowa);**
- **Cmentarz w Kamieńcu Wrocławskim.**

W 2019 r. rozpoczęto pierwszy etap prac związanych z budową cmentarza komunalnego w Kamieńcu Wrocławskim. Wydatki dotyczyły głównie prac budowlanych w zakresie robót ziemnych na powierzchni ok. 14.000 m², a ich łączna wartość wyniosła 229.437,12 zł.

Realizacja tego zadania musi nastąpić w terminie do końca grudnia 2020 r. Zgodnie z umową podpisaną przez poprzedni organ wykonawczy 31 grudnia 2010 r. oraz późniejszym aneksem z września 2016 r. potwierdzająca nabycie do zasobu nieruchomości pod budowę cmentarza komunalnego od ANR obecnie KOWR. Brak realizacji tego zadania w ww. terminie skutkował będzie koniecznością zapłaty za przekazane pod realizację celu publicznego nieruchomości. Wcześniejsze rozpoczęcie prac związanych z budową cmentarza nie było możliwe z uwagi na to, iż decyzja pozwolenia na budowę wydana w dniu 6 kwietnia 2016r. stała się prawomocna dopiero po 2,5 roku, ze względu na procedurę odwoławczą wszczętą przez Polski Związek Działkowców Okręgowego Zarządu we Wrocławiu. Docelowo przewidziana jest budowa kaplicy cmentarnej, budynku gospodarczego z toaletami, wykonanie miejsc pochówku, infrastruktury – drogi, sieci wodociągowa i kanalizacyjna, deszczowa, oświetlenia zewnętrznego oraz dojazdów i parkingu oraz ogrodzenia terenu cmentarza komunalnego oraz mała architektura.

9. Obiekty oświatowe.

- **Modernizacja budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czernicy.**

W 2019 r. realizowano kolejny etap modernizacji obiektu ZSP w Czernicy. W ramach tego etapu wykonano następujące prace: powstała nowa instalacja hydrantowa, wymienione i na nowo zaizolowane zostały piony centralnego ogrzewania wraz zabudową gipsowo - kartonową i osłonami grzejników. Łączna wartość zadania wyniosła 410.938,50 zł.

- **Budowa sali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach.**

Zgodnie z podpisanym kontraktem, zadanie ma być realizowane do lipca 2020 r. Do końca 2019 r. wykonano roboty ziemne, ściany działowe, rozpoczęto konstrukcję dachu. Zaawansowanie finansowe prac na koniec 2019 r. wynosiło 23,64 %, wydatki poczynione na tą inwestycję w 2019 r. wyniosły łącznie 1.629.069,92 zł. Docelowo w wybudowanym obiekcie znajdą się: sala gimnastyczna z zapleczem magazynowym, sala do zajęć gimnastyki korekcyjnej, siłownia, sala wielofunkcyjna, zespół pomieszczeń szatniowych wraz z sanitariatami, pokój trenerów z zapleczem sanitarnym, widownia przeznaczona dla 215 widzów raz z zapleczem sanitarnym (w tym 2 miejsca dla osób z niepełnosprawnościami). Sala sportowa zostanie bezpośrednio połączona z istniejącym budynkiem szkoły

podstawowej łącznikiem, a budynek będzie posiadał dodatkowe dwa zewnętrzne wejścia od głównego placu i trzecie od strony boisk.

- **Projekt modernizacji budynku SP w Chrzęstawie Wielkiej.**

W ramach tego zadania zlecone zostało opracowanie dokumentacji projektowej, wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę, mające na celu dostosowanie obiektu do obowiązujących przepisów w zakresie sanitariatów i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Oprócz dostosowania toalet w projekcie przewidziano także platformy przyschodowe, które umożliwią dostęp osobom z niepełnosprawnościami na wszystkie piętra. Dotychczas tego rodzaju platforma funkcjonuje tylko na parterze. Łączna wartość prac projektowych wyniosła 46.740,00 zł.

- **Projekt rozbudowy SP w Chrzęstawie Wielkiej.**

W 2019 r. podpisano umowę z Wykonawcą na projekt rozbudowy Szkoły Podstawowej w Chrzęstawie Wielkiej. Rozbudowa polegać będzie na budowie dodatkowego budynku połączonego łącznikiem z budynkiem istniejącym. W projektowanym obiekcie zlokalizowana zostanie kuchnia do obsługi około 500 dzieci, stołówka, 3 oddziałowe przedszkole, sale lekcyjne dla 3 oddziałów edukacji wczesnoszkolnej, świetlica szkolna oraz biblioteka publiczna. Z uwagi na to iż działka, na której ma powstać nowe skrzydło budynku szkoły znajduje się w terenie zalewowym, projektant zmuszony był wystąpić o odstępstwo do PG Wody Polskie, co spowodowało wydłużenie procedury. Stąd dokumentacja z prawomocnym pozwoleniem na budowę zostanie uzyskana w 2020 r. Łączna wartość opracowania dokumentacji projektowej 96.400,00 zł.

10. Świetlice wiejskie i biblioteki.

- **Modernizacja świetlicy w Kamieńcu Wrocławskim.**

W ramach zadania wykonano następujące prace: przebudowę sanitariatów dużej sali świetlicy wiejskiej, wydzielenie pomieszczenia wc dla niepełnosprawnych przypisanego do dużej sali, przebudowa łazienki dla niepełnosprawnych przy małej sali, wykonanie wewnętrznej instalacji wod.-kan. w pomieszczeniach wc, likwidację barier dla niepełnosprawnych poprzez wyrównanie poziomów posadzki w holu, szatni, dużej sali świetlicy i pomieszczeniach sanitarnych, obniżenie poziomu posadzki w kuchni małej,

przebudowę istniejącej wewnętrznej instalacji gazu, demontaż istniejących nagrzewnic gazowych, montaż gazowego kotła kondensacyjnego, montaż nowej instalacji grzewczej c.o., w tym rurarzu, grzejników płytowych nisko-pojemnościowych i armatury regulacyjno-odcinającej, przyłączenie instalacji c.o. do nowego źródła ciepła, wykonanie wyjścia ewakuacyjnego, wykonanie odrębnego przyłącza wody, wykonanie odrębnego przyłącza kanalizacji sanitarnej, wymianę instalacji oświetlenia i gniazd wtyczkowych w łazienkach, przeniesienie wewnętrznych instalacji elektrycznych, wykonanie pod istniejącą sceną platform stalowych do celów magazynowania krzesel. Łączna wartość zadania wyniosła 422.826,00 zł.

- **Remont świetlicy wiejskiej w Czernicy.**

W ramach remontu wykonano prace polegające na odnowieniu ścian poprzez miejscowe naprawy tynków oraz malowaniu sali świetlicy, zaplecza kuchennego i wiatrołapu. Stare lampy oświetleniowe i klinkiety zastąpiono nowymi energooszczędnymi lampami LED. Dodatkowo zamontowano nową lampę zewnętrzną LED. Łączna wartość realizacji zadania zamknęła się w kwocie 24.602,46 zł.

- **Wymiana uszkodzonych pieców w świetlicach w Jeszkowicach i Gajkowie.**

W ww. świetlicach wymieniono wadliwe kotły gazowe na nowe. Wartość realizacji tych zadań wyniosła odpowiednio w Jeszkowicach 10.562,99 zł, w Gajkowie natomiast 10.562,99zł.

- **Projekt modernizacji świetlicy w Gajkowie.**

W ramach tego zadania zlecono opracowanie projektu budowlanego wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę w celu dostosowania świetlicy do zgodności z obowiązującymi przepisami w zakresie sanitariatów ich dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt obejmuje także odcinek zewnętrzny instalacji kanalizacji podziemnej oraz rozbiórkę zbiornika podziemnego. Po jego realizacji świetlica zyska nowe przyłącze wody. Zagospodarowany zostanie także teren przyległy do budynku. Łączna wartość prac projektowych wyniosła 47.570,50 zł.

- **Projekt adaptacji budynku po Szkole Podstawowej w Dobrzykowicach.**

W ramach tego zadania zlecono wykonanie projektu przebudowy i rozbudowy budynku po byłej szkole w Dobrzykowicach celem dostosowania obiektu do aktualnych potrzeb z przeznaczeniem dla filii Gminnej Biblioteki Publicznej, sołectwa Dobrzykowice oraz na cele administracyjne. Dodatkowo projekt uwzględniał dostosowanie obiektu do obowiązujących przepisów, w tym sanitarnych oraz dostępności dla osób niepełnosprawnych. Przewidziano także zmianę ogrzewania na niskoemisyjne ogrzewanie gazowe oraz nowe zagospodarowanie terenu przyległego do budynku, w tym miejsce rekreacji dla mieszkańców gminy. Łączna wartość prac projektowych to 113.959,50 zł.

- **Projekt przebudowy lokalu biblioteki w Czernicy.**

W ramach tego zadania zlecono opracowanie projektu przebudowy lokalu na parterze budynku przy ul. Wojska Polskiego 9 w Czernicy. Projekt przewiduje wydzielenie odrębnego lokalu dla biblioteki oraz placówki pocztowej. Docelowo zostaną przebudowane wejścia do poszczególnych placówek w celu spełnienia warunków dostępności obiektów użyteczności publicznej. Projekt przewiduje także budowę pochylni w celu dostosowania wejścia do obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami łączna wartość prac projektowych wyniosła 54.254,00 zł.

VIII. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

W wyniku przeprowadzonych postępowań z zastosowaniem ustawy Prawo zamówień publicznych udzielono 26 zamówień w trybie przetargu nieograniczonego na łączną kwotę 24.693.909,60 zł brutto.

W ośmiu postępowaniach zwiększono środki na realizację zadania o łączną wartość 1.999.734,02 zł brutto.

L.p.	Przedmiot zamówienia publicznego	Rodzaj zamówienia publicznego	Nazwa Wykonawcy lub ilość części w postępowaniu	Kwota umowy w zł	Zwiększenie zamówienia od szacunkowej wartości o kwotę:
1.	2.	3.	4.	5.	6.

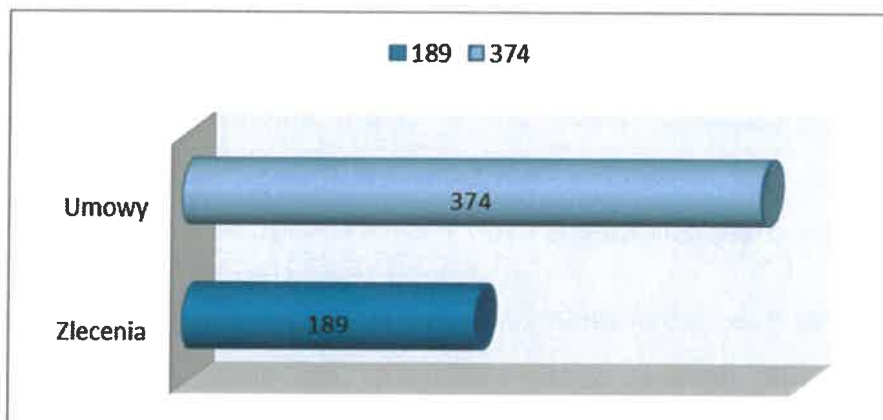
L.p.	Przedmiot zamówienia publicznego	Rodzaj zamówienia publicznego	Nazwa Wykonawcy lub ilość części w postępowaniu	Kwota umowy w zł	Zwiększenie zamówienia od szacunkowej wartości o kwotę:
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Modernizacja ul. Lipowej w Nadolicach Wielkich	Roboty budowlane	POL-DRÓG DRAWSKO POMORSKIE S.A. ul. Podmiejska 2 78-500 Drawsko Pomorskie	848.674,87 zł	98.674,87 zł
2.	Przebudowa ul. Jana Kochanowskiego w miejscowości Czernica	Roboty budowlane	Berger Bau Polska sp. z o.o ul. Szczecińska 11 54-517 Wrocław	734.268,51 zł	21.782,81 zł
3.	Budowa odcinka sieci kanalizacji sanitarnej ścieków bytowo-gospodarczych w skład którego wchodzi rurociągi grawitacyjne oraz strefowa tłocznia ścieków bytowo-gospodarczych w miejscowości Dobrzykowice w gminie Czernica	Roboty budowlane	Przedsiębiorstwo Robót Wodnych i Ekologicznych „EKO-WOD” ul. Towarowa 12-14 58-100 Świdnica	1.225.941,00 zł	125.841,00 zł
4..	Budowa Sali sportowej przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach	Roboty budowlane	AKBiK sp. z o.o. ul. Wagonowa 6 53-609 Wrocław	6.964.434,66 zł	1.224.434,66zł
5.	Budowa odcinka ul. Usługowej w Dobrzykowicach z sięgaczami	Roboty budowlane	EUROVIA POLSKA SA Bielany Wrocławskie ul. Szwedzka 5 55-040 Kobierzyce	6.983.128,96 zł	456.956,70 zł

L.p.	Przedmiot zamówienia publicznego	Rodzaj zamówienia publicznego	Nazwa Wykonawcy lub ilość części w postępowaniu	Kwota umowy w zł	Zwiększenie zamówienia od szacunkowej wartości o kwotę:
1.	2.	3.	4.	5.	6.
6.	Przygotowanie i dostarczanie posiłków dla potrzeb Szkoły Podstawowej w Ratowicach	Usługa	P.P.H.U. Ewa Zając ul. Polna 55 55-220 Jelcz Laskowice	288.108,00 zł	6.108,00 zł
7.	Remont budynku użyteczności publicznej: świetlica wiejska w Kamieńcu Wrocławskim przy ulicy Wrocławskiej 115, 55-002 Kamieniec Wrocławski, działka 417/4	Roboty budowlane	Marek Bernacki "MARKO" Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe ul. Poprzeczna 6 55-002 Gajków	289.972,50 zł	33.982,29 zł
8.	Usługi odśnieżania dróg, polegające na usuwaniu śniegu z jezdni, chodników i poboczy dróg oraz obiektów towarzyszących na okres 2 lat	Usługa	MGP ORKAN sp. z o.o. SKA ul. Wilczycka 5 51-361 Wrocław	380.953,69 zł	32.153,69 zł

Poza postępowaniami przetargowymi w trybie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, przeprowadzono dodatkowo 226 postępowaniach w trybie zapytania o cenę, których wartość nie przekraczała równowartości 30 000,00 euro wyrażonej w złotych: 129.351,00 zł netto.

W wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych, zapytań ofertowych oraz rozeznania rynku z wyłonionymi wykonawcami podpisano:

IX. ŚRODOWISKO

1. Powietrze.

W zakresie oceny jakości powietrza, Gmina została zaklasyfikowana do strefy dolnośląskiej. Na terenie gminy brak jest punktów pomiarowych jakości powietrza w ramach monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Ocena jakości powietrza na terenie Gminy jest prowadzona przy wykorzystaniu metody modelowania matematycznego. Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie dolnośląskim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze województwa ma również napływ zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski oraz z Europy.

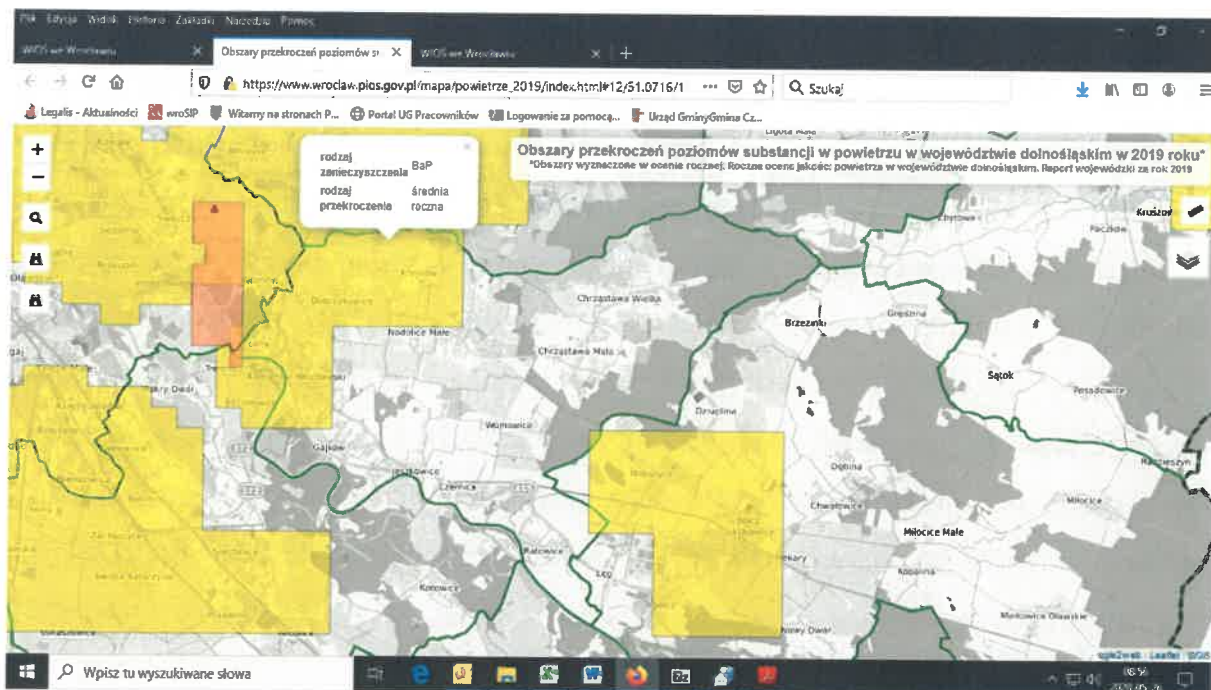
Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz, na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu, komunikacja samochodowa. Przemysł zlokalizowany na obszarze województwa dolnośląskiego, głównie energetyka zawodowa, ze względu na dużą wysokość kominów, w znacznym stopniu eksportuje zanieczyszczenia poza granice województwa. Zakłady przemysłowe o istotnej emisji nieorganizowanej lub emitowanej poprzez niskie kominy mogą również bezpośrednio wpływać na jakość powietrza w ich sąsiedztwie.

Na podstawie oceny jakości powietrza oraz klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego, za 2019 r. według kryterium ochrony zdrowia ludzi, stwierdzono przekroczenia poziomów

dopuszczalnych/docelowych/długoterminowych substancji dla strefy dolnośląskiej do której zalicza się Gmina Czernica (ozon, PM10, arsen, benzo(a)piren). W 2019 r. w żadnej stacji na terenie województwa dolnośląskiego nie zarejestrowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu rocznego obowiązującego dla pyłu PM10. Przekroczenia dopuszczalnego poziomu 24-godzinnego (dopuszczalnej liczby dni w roku) zanotowano na 4 stanowiskach pomiarowych: w Legnicy, w Kłodzku, w Lubaniu i w Nowej Rudzie. Do klasy C zaliczono 2 strefy: m. Legnicę i strefę dolnośląską.

W zakresie stężenia m.in. takich zanieczyszczeń jak: PM_{2,5}; SO₂; NO₂; CO; benzenu, niklu, kadmu oraz ołowiu, Gmina została zaliczona do klasy A, czyli do terenów, na których **nie zostały przekroczone wartości dopuszczalne**. W strefie dolnośląskiej w 2019 r. odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych: ozonu, PM10, arsenu i benzo(a)pirenu. Największym problemem w skali województwa dolnośląskiego są wysokie stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu, obserwowane szczególnie w okresie grzewczym. Pył zawieszony o wielkościach ziaren do 10 µm, charakteryzuje się wieloźródłowością występowania oraz transgranicznym charakterem. Poziomy stężenie pyłu PM10 zależą od wielkości emisji niskiej rozproszonej (m.in. emisja z kotłowni opalanych węglem kamiennym), liniowej związanej z komunikacją, napływowej, warunków meteorologicznych oraz warunków rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. W zakresie zanieczyszczenia pyłem PM10, benzo(a)pirenem i arsenem strefa dolnośląska została zaliczona do klasy C, tj. do obszarów, na których zostały przekroczone wartości dopuszczalne. W 2019 r. w Gminie Czernica odnotowano jednak niski poziom stężeń większości monitorowanych zanieczyszczeń. Odnotowano przekroczenie tylko Benzo(a)pirenu, co zostało przedstawione na rys.

Mapa obszarów przekroczeń substancji w powietrzu na terenie województwa dolnośląskiego w 2019 r.

W 2019 r. ograniczono wielkości emisji pyłu PM10, benzo(a)piranu i PM2,5 poprzez działanie transportu wewnątrzgminnego, którego jednym z celów jest ograniczenie emisji spalin z samochodów osobowych. Równoległe z budżetu gminy dofinansowywane były trzy linie autobusowe: 845, 855 i 865. Poprawie stanu środowiska służyły również opisane dalej działania.

W 2019 r. wprowadzono gminny program dofinansowania do wymiany nieekologicznych źródeł ciepła na ekologiczne kotły. Z dofinansowania na łączną kwotę 140.977,00 zł skorzystały 47 gospodarstwa domowe, w których wykonano nowe ekologiczne kotłownie.

Od 2019 r. jakość powietrza na terenie gminy uległa poprawie ze względu na wzrost liczby mieszkańców korzystających z gazu jako nośnika ciepła (**na koniec 2019 r. odnotowano łącznie 3636 szt. czynnych przyłączy gazowych, z czego 524 szt. przyłączy gazowych zostało wybudowane w 2019 r. tj. ponad 4 razy więcej niż w 2018 r.**), podjętych działań termomodernizacyjnych, wprowadzeniu transportu wewnątrzgminnego oraz ciągłej poprawy nawierzchni dróg. Poprawa jakości powietrza nie znajduje jednak odzwierciedlenia w klasyfikacji stref. Jest to zjawisko typowe dla wszystkich obszarów województwa dolnośląskiego i kraju.

2. Hałas.

Na terenie Gminy klimat akustyczny uzależniony jest głównie od ruchu pojazdów. Głównym źródłem zagrożenia dla środowiska akustycznego jest komunikacja, w szczególności hałas drogowy z drogi wojewódzkiej, dróg powiatowych oraz w mniejszym stopniu z dróg gminnych. Zagrożenie środowiska tym źródłem hałasu znacznie się zwiększyło w ciągu ostatnich lat. Spowodowane to jest przede wszystkim wciąż wzrastającą liczbą pojazdów. Na stopień uciążliwości tras komunikacyjnych wpływ mają takie czynniki jak: natężenie ruchu, struktura pojazdów, prędkość ich poruszania się oraz rodzaj i stan techniczny nawierzchni, który często jest niezadowalający. Działania w zakresie przebudowy i remontów dróg wpływają również na ograniczanie emisji hałasu. Zaplanowana do realizacji kolejnego odcinka budowy wschodniej obwodnicy Wrocławia, przyczyni się do ograniczenia hałasu komunikacyjnego w Gminie.

3. Promieniowanie elektromagnetyczne.

Na terenie Gminy do głównych źródeł mogących emitować promieniowanie elektromagnetyczne należą stacje radiolinii i bazowe telefonii komórkowej. Cała gmina jest objęta zasięgiem wszystkich działających na terenie kraju operatorów komórkowych. Na uciążliwość pól elektromagnetycznych wpływają również linie wysokiego napięcia 110 kV oraz w mniejszym stopniu średniego i niskiego napięcia.

Analiza dotychczasowych badań prowadzonych przez WIOŚ we Wrocławiu nie wykazała występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, prowadzonych w ramach monitoringu pól elektromagnetycznych. Na terenie Gminy Czernica nie ma potrzeby prowadzenia działań wpływających na poprawę stanu środowiska w zakresie promieniowania elektromagnetycznego.

4. Skazanie gleby.

Na terenie Gminy brak jest istotnych źródeł emisji zanieczyszczeń gleby i ziemi ze źródeł przemysłowych. Rolnictwo nie odgrywa istotnej roli w zanieczyszczeniu gleby. Zjawiska niewłaściwie prowadzonej gospodarki rolnej powodującej negatywny wpływ na stan środowiska mogą wystąpić jedynie lokalnie.

5. Odpady stałe.

Na terenie Gminy za gospodarkę odpadami komunalnymi odpowiada Związek Międzygminny Ślęza-Oława, a usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych świadczy wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego firma: **Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania ALBA S.A. z Wrocławia**. Miejscem zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, był Zakład Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o. w miejscowości Gać - Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) dla rejonu wschodniego, której jednym z udziałowców jest Związek Międzygminny Ślęza-Oława.

Od 1 stycznia 2018 r. nastąpiła zmiana systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Związku Międzygminnego Ślęza-Oława. Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów narzuca w całej Polsce segregację odpadów w podziale na minimum 5 frakcji tj: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji oraz odpady zmieszane resztkowe. Celem nadrzędnym nowelizacji przepisów było i jest zmniejszenie ilości odpadów komunalnych kierowanych do składowania. W tym celu gminy (związki międzygminne) zostały zobowiązane do osiągnięcia wysokich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych, jak również ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Gminom (związkom międzygminnym), które nie wywiążą się z nałożonego obowiązku będą naliczane kary pieniężne. W latach wcześniejszych związek osiągał wszystkie nałożone poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów. Z uwagi na zmianę przepisów, roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2019r. przygotowywane jest w terminie do dnia 31 sierpnia 2020 r. wobec czego dane za 2019 r. będą dostępne po 31 sierpnia 2020 r. Mieszkańcy gminy w 2019 r. mogli bezpłatnie przekazywać odpady komunalne do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), zlokalizowanego w Godzikowicach oraz w określonych terminach do mobilnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (MPSZOK) zlokalizowanego w Ratowicach. Punkty prowadzone są przez Mak-Met z siedzibą ul. Kasztanowa 2, 55-200 Oława. Trzy razy w roku była zorganizowana zbiórka objazdowa prowadzona w ramach

opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, wysegregowanych odpadów z terenu nieruchomości zamieszkałych takich jak: zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (AGD, RTV, itp.), mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Podczas trwających zbiórek objazdowych wielu mieszkańców nie dostosowało się do regulaminu odbioru odpadów, wystawiając odpady, które nie były objęte zbiórką, często w miejscach niedozwolonych, co spowodowało powstanie kilku dużych nielegalnych składowisk odpadów. Nielegalne składowiska odpadów zostały usunięte ze środków budżetu gminy.

6. Drzewa.

W 2019 r. z terenów należących do gminy Czernica wycięto 49 szt. drzew a 10 drzew rosnących na cmentarzu komunalnym w Wojnowicach zostało poddanych pielęgnacji, co kosztowało 15416,80 zł. Wydano decyzje na wycięcie 458 szt. drzew oraz 984,57 m² krzewów i nałożono obowiązek wykonania nasadzeń zastępczych w ilości 40 szt. drzew.

W 2019 r. właściciele nieruchomości należących do osób fizycznych dokonali 106 zgłoszeń zamiaru wycięcia drzew w łącznej liczbie 705 szt. oraz 130 m² krzewów. Wydano 16 sprzeciwów do zamiaru usunięcia 42 szt. drzew. W 2019 r. wpłynęły 2 zgłoszenia wykrotów drzew.

7. Ochrona zwierząt.

W 2019 r. realizowano program ochrony zwierząt uchwalony 11.03.2019 r. przez Radę Gminy Czernica. W celu realizacji zadań wynikających z programu ochrony zwierząt, Gmina w 2019 r. miała zawartą umowę na ochronę przed bezdomnymi zwierzętami oraz dalszego postępowania z nimi. Odłowione zwierzęta przekazywane były do schroniska dla bezdomnych zwierząt. W 2019 r. przekazano do schroniska 5 psów. Gmina zapewniła całodobową opiekę weterynaryjną, w tym dyżur lekarza weterynarii, w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt bezdomnych. Lekarz weterynarii udzielił pomocy 12 rannym zwierzętom. Sprawowanie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym ich dokarmianie, realizowali społeczni opiekunowie (karmiciele) kotów wolno żyjących, którym dostarczano karmę.

W 2019 r. był realizowany program sterylizacji kotek, których właściciele zamieszkują na terenie Gminy. Akcja była prowadzona w ramach Programu opieki nad zwierzętami

bezdolnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy. Celem akcji było zmniejszenie populacji bezdomnych i wolnożyjących kotów.

Jedno gospodarstwo domowe może otrzymać dofinansowanie do sterylizacji max. 3 kotek.

W 2019 r. zostały wydane 33 skierowania na sterylizację 49 kotek, z czego zabiegom poddano 47 kotki na łączną kwotę 7.990,00 zł.

Na opiekę nad bezdomnymi zwierzętami w 2019 r. wydatkowano 29.569,80 zł.

8. Komary.

W 2019 r. prowadzony był monitoring populacji komarów przez podmiot wyłoniony w drodze zapytania ofertowego zamieszczonego na stronie www.bip.czernica.pl. Po otrzymaniu informacji od podmiotu wykonującego monitoring, zgodnie ze wskazaniami, były wykonywane naziemne opryski chemiczne na terenach należących do Gminy (w parkach, na placach zabaw, boiskach, placach festynowych). Wykonano również opryski metodą agrolotniczą w celu eliminacji populacji komarów na powierzchni 700 ha. Na realizację całego zadania wydatkowano kwotę 94.064,90 zł. Na terenie Gminy na podstawie monitoringu nie było wskazań do zastosowania aplikacji preparatów biologicznych.

X. Planowanie przestrzenne

W 2019 r. miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objętych było 77,15 % **(wzrost o 5,25 %)** powierzchni gminy (6451 ha – wzrost o 440 ha).

W 2019 r. Rada Gminy Czernica podjęła 4 uchwały inicjujące procedurę planistyczną:

- z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie Nadolice Małe, gmina Czernica;
- z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębie Łany, gmina Czernica;
- z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Czernica, teren Dobrzykowice;
- z dnia 23 października 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Dobrzykowice, gmina Czernica. W 2019 r.

Rada Gminy Czernica uchwaliła 4 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz 3 zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (3 uchwały):

- z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czernica”, obręb Dobrzykowice;
- z dnia 4 września 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Dobrzykowice;
- z dnia 4 września 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czernica”, obręb Jeszkowice;
- z dnia 23 października 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu elektrowni wodnej w obrębie Jeszkowice, gmina Czernica;
- z dnia 23 października 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czernica”, obręb Nadolice Małe i Nadolice Wielkie;
- z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Chrzęstawa Mała z zakazem zabudowy;
- z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Nadolice Wielkie przy ul. Żurawiej, gmina Czernica.

W 2019 r. wydano 26 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Inwestycje te dotyczyły budowy infrastruktury technicznej (sieci elektroenergetyczne, wodociągowo-kanalizacyjne, parkingi, stacje transformatorowe) oraz obiektów kubaturowych (rozbudowa i modernizacja obiektów gminnych w Dobrzykowicach i Czernicy).

W 2019 r. wydano 58 decyzji o warunkach zabudowy, w tym: 47 decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 5 decyzji dotyczących zabudowy usługowej, 5 decyzji dotyczących innej zabudowy oraz 1 decyzję dotyczącą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Gmina od wielu lat posiada nadwyżkę terenów przewidzianych pod budownictwo mieszkaniowe (wielo i jednorodzinne). Zgodnie z tzw. „Bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę (maj 2016 r.)”, chłonność na wyznaczonych terenach mieszkaniowych o powierzchni 1463,29 ha, wynosi aż 52 tys. mieszkańców. Natomiast łączna powierzchnia to 2017,66 ha, z czego zainwestowanych jest 554,37 ha. Suma terenów mieszkaniowych zainwestowanych i niezainwestowanych pozwala na osiedlenie aż 66 tys. osób.

Obecnie zmiana terenów przeznaczonych w dotychczas uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z mieszkaniowych na inne w wielu przypadkach nie jest możliwa, gdyż mogłoby to narazić gminę na roszczenia odszkodowawcze właścicieli tych nieruchomości, których wartość zasadniczo uległa by zmianie. Niemniej jednak w 2019r. zostały podjęte działania, które częściowo zmieniły ten stan rzeczy, poprzez:

- podjęcie uchwały intencyjnej Nr XI/94/2019 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Dobrzykowice, gmina Czernica. Obszar objęty zmianą to 2,4 ha i ma na celu ograniczenie nadpodaży terenów z funkcją mieszkaniową na tereny usługowe.

- podjęcie uchwały Nr XII/101/2019 z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Chrzóstawa Mała z zakazem zabudowy. łączna powierzchnia terenów, które objęte zostały planem to 440 ha. Ta uchwała, biorąc pod uwagę bilans z maja 2016 r. oraz to, że obejmuje głównie obszary zagrożone powodziowo oraz lasy, nie przewiduje przeznaczania nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe.
- podjęcie uchwały Nr XII/102/2019 z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Nadolice Wielkie przy ul. Żurawiej, gmina Czernica, ujednoliciła zapisy odnośnie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wskazując dla terenów o powierzchni 8,04 ha, że ma być to zabudowa wyłącznie w formie „wolnostojącej”.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Liczba	Powierzchnia		Łączna powierzchnia terenów, dla których zmieniono przeznaczenie		Łączna powierzchnia przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego 2019 r. (w całym okresie ich sporządzania)										Koszty sporządzenia planów uchwalonych w 2019 r. (w całym okresie ich sporządzania)			
	w tym na podstawie ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospod. przestrzen.	ogółem	w tym na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospod. przestrzen.	łącznie	zabudowy mieszkaniowej	zabudowy usługowej	użytkowanych rolniczo	zabudowy zielony i wod	Komunikacja technicznej	infrastruktury	ogółem	w przeliczeniu na 1 ha planów						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
152	73	6451	5321	0	0	0	42.1	1.2	12.0	2.0	5.3	0.0	8.5	19.7	11.7	0.7	23 000	52
<p align="center">ha</p> <p align="center">% powierzchni miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w gminie (z dokładnością do 0,1 %)</p> <p align="center">suma 8+10+12+14+15+16+17 = 100 %</p>																		

XI. OŚWIATA

1. Organizacja pracy szkół i przedszkoli.

Przedszkola publiczne prowadzone przez Gminę Czernica i oddziały przedszkolne w publicznych szkołach podstawowych.

L.p.	Nazwa placówki	Liczba oddziałów	Liczba dzieci wg wieku:				Ogółem l. dzieci
			3 lata	4 lata	5 lat	6 lat i więcej	
1.	Przedszkole Publiczne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czernicy	6	25	39	36	40	140
2.	Przedszkole Publiczne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach	5	17	33	50	25	125
3.	Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej im. Piastów Śląskich w Chrzóstawie Wielkiej	2	0	0	7	36	43
4.	Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej im. Stulecia Odzyskania Niepodległości Polski w Dobrzykowicach	2	0	0	1	47	48
5.	Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej im. Bolesława Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim	1	0	0	0	22	22
6.	Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Ratowicach	3	21	22	19	11	73
Razem w 2019 r.		19	63	94	113	181	451

Przedszkole publiczne prowadzone przez osobę fizyczną.

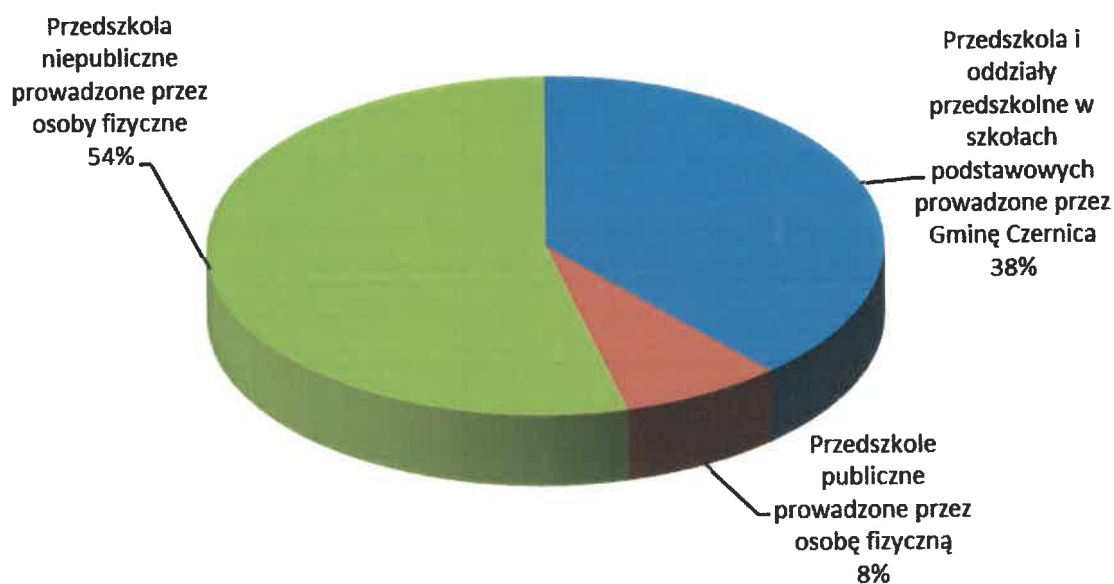
L.p.	Nazwa placówki	Liczba miejsc	Liczba oddziałów	Liczba dzieci wg wieku:				Ogółem l. dzieci
				3 lata	4 lata	5 lat	6 lat	
1.	Przedszkole Publiczne „Mini World”	75	3	25	34	12	0	71
Razem w 2019 r.		75	3	25	34	12	0	71

Przedszkola niepubliczne prowadzone przez osoby fizyczne.

L.p.	Nazwa placówki	Liczba miejsc	Liczba oddziałów	Liczba dzieci wg wieku:				Ogółem l. dzieci
				3 lata	4 lata	5 lat	6 lat	
1.	„Happy Kids” Przedszkole Niepubliczne Nr 1 w Kamieńcu Wrocławskim	120	5	30	26	26	20	102
2.	Przedszkole Niepubliczne „Kredka”	30	2	5	14	9	2	30
3.	Niepubliczne Przedszkole „Bajkochatka”	38	2	17	12	5	0	34
4.	Niepubliczne Przedszkole „Calineczka i Przyjaciele”	76	3	27	20	17	11	75

5.	Przedszkole Niepubliczne „Mini World”	25	1	12	4	1	0	17
6.	Przedszkole Niepubliczne „Jutrzenka” im. Św. Józefa w Chrzęstawie Wielkiej	54	2	9	14	14	0	37
7.	Niepubliczne Przedszkole „Radosne”	9	0	6	3	0	0	9
Razem w 2019 r.		352	16	106	93	72	33	304

Placówki przedszkolne na terenie gminy Czernica

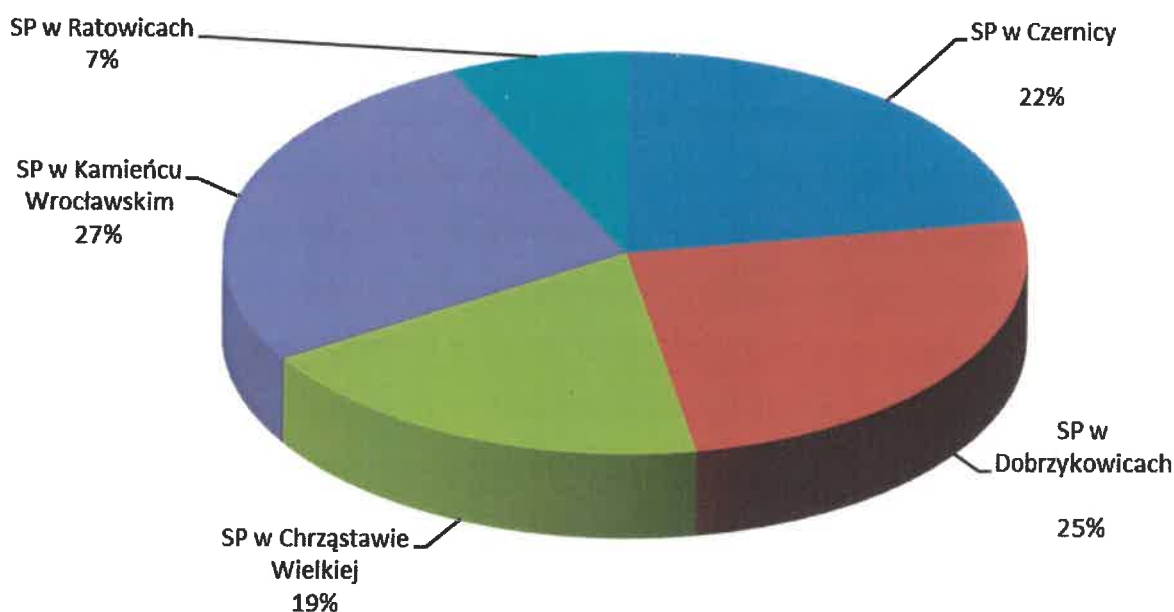
Liczba oddziałów i liczba uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Czernica.

L.p.	Nazwa szkoły	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w klasach:							
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czernicy	18	402	36	38	54	43	65	74	53	39
2.	Szkoła Podstawowa im. Stulecia Odzyskania Niepodległości Polski w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach	19	450	105	73	49	26	77	51	39	30
3.	Szkoła Podstawowa im. Piastów Śląskich w Chrzęstawie Wielkiej	18	341	47	46	40	17	69	39	49	34
4.	Szkoła Podstawowa im. Bolesława Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim	25	484	54	56	48	25	87	87	64	63

5.	Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Ratowicach	8	130	18	14	14	11	18	23	18	14
Razem w 2019 r.		88	1807	260	227	205	122	316	274	223	180

Na terenie Gminy odnotowuje się stały, coroczny wzrost liczby uczniów w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę. Od ostatniego roku sprawozdawczego liczba uczniów zwiększyła się o co prawda tylko o 20, ale należy podkreślić, że w analogicznym okresie roku 2018 byli jeszcze liczeni uczniowie klas gimnazjalnych, które były włączone do szkół podstawowych. Biorąc pod uwagę tylko liczbę uczniów klas I-VIII w roku 2018 i 2019 stwierdzono, że nastąpił rzeczywisty wzrost liczby uczniów o 149 (dla uczniów utworzono 7 nowych oddziałów klasowych, najwięcej – 4, w szkole podstawowej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Dobrzykowicach). To dowiodło jak ważna była decyzja o budowie nowej szkoły w Dobrzykowicach.

Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez Gminę Czernica wg stanu na 30.09.2019 r.

Miejsc w samorządowych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych było w roku szkolnym 2018/2019 ogółem 475. Od września 2019 r. na zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach publicznych miało wpływ także utworzenie dodatkowego oddziału dla 25 dzieci w Publicznym Przedszkolu MINI WORLD w Dobrzykowicach, prowadzonym przez osobę fizyczną (łącznie ta niesamorządowa placówka publiczna mogła przyjąć 75 dzieci).

W niepublicznych przedszkolach prowadzonych przez osoby fizyczne od września 2019 r. było ogółem 352 miejsc dla dzieci w wieku 2,5-6 lat. Wykorzystanych miejsc było 304 (wg stanu na wrzesień 2019 r.), co stanowi 86% wykorzystania miejsc w przedszkolach niepublicznych (w analogicznym okresie 2018 r. wykorzystanie było niższe – 76%). Na zwiększenie liczby dzieci uczęszczających do niepublicznych przedszkoli wpłynął brak wystarczającej liczby miejsc w przedszkolach samorządowych. Dotacje udzielone niesamorządowym przedszkolom działającym na terenie Gminy wyniosły 2.138.364 zł (dla przedszkoli niepublicznych) oraz prawie 517.599 zł (dla przedszkola publicznego prowadzonego przez osobę fizyczną). W jakiejś części ten wpływ może zmniejszyć rozbudowa szkoły podstawowej w Chrzastawie Wielkiej m.in. o 3 oddziały przedszkolne (vide str. 38).

2. Dowozenie uczniów.

Stosownie do delegacji art. 39 ust. 3 ustawy Prawo oświatowe, gmina zapewniała bezpłatny transport i opiekę uczniom w czasie przewozu do szkół obwodowych. Dowozy uczniów odbywały się przy pomocy autobusu gminnego oraz autobusu przewoźnika wyłonionego w drodze przetargu, który realizował dowozy uczniów do szkół w Dobrzykowicach i w Kamieńcu Wrocławskim. Koszt dowozu autobusem przewoźnika zewnętrznego wyniósł 167 610,10 zł. Autobus gminny wykonywał dowóz uczniów do szkoły w Czernicy. Koszty eksploatacji autobusu wraz z kosztami zatrudnienia kierowcy wyniosły 181.173,96 zł.

Realizując obowiązki wynikające z art. 39 ust 4 ustawy Prawo oświatowe Gmina zapewniła uczniom z niepełnosprawnościami dowóz, wyłonionym w drodze przetargu transportem do szkół we Wrocławiu, Oławie i Czernicy. Dowozem objęto 14 uczniów z niepełnosprawnościami. Roczny koszt dowozu wyniósł 292 037,88 zł. Dowozy uczniów niepełnosprawnych do szkół realizowane były również przez rodziców. Zwrot kosztów dojazdu (samochodem prywatnym) na podstawie podpisanych umów w 2019 r. otrzymywało 24 rodziców (łącznie zwrócono rodzicom 97.623,33 zł).

3. Oferta edukacyjna.

W celu podniesienia atrakcyjności oferty edukacyjnej Gmina, sama i w partnerstwie, pozyskała środki na realizację różnych projektów edukacyjnych. Łącznie w 2019 r. rozpoczęto realizację dwóch programów dla 467 uczniów w pięciu szkołach, na kwotę 1.255.000 zł (vide str. 19-20). Dzięki różnym działaniom proedukacyjnym, podejmowanym przez dyrektorów szkół i nauczycieli, a finansowanym w połowie z budżetu Gminy (subwencja oświatowa pokrywa ok. 54 % wydatków na oświatę) Gmina znalazła się na **14 miejscu na blisko 2,5 tys. gmin**

w „Rankingu gmin o najwyższej jakości edukacji 2019” opublikowanym przez „Wspólnotę”. Ranking skupia się na JST, które w największym stopniu odpowiadają za dobry start edukacyjny dokładając wszelkich starań, żeby uczniowie od najmłodszych lat mogli korzystać z najwyższej jakości kształcenia. Do oszacowania głównych wyników wykorzystano dane dotyczące dostępności edukacji przedszkolnej oraz wyniki egzaminów zewnętrznych, a także informacje dotyczące charakterystyk jednostek samorządu terytorialnego (liczba ludności, stopa bezrobocia oraz dochody własne gmin w przeliczeniu na mieszkańca).

4. Inwestycje i remonty bazy oświatowej – vide str. 37-38.

5. Opieka stomatologiczna.

W związku z wprowadzeniem obowiązku zapewnienia uczniom możliwości korzystania z opieki stomatologicznej, Gmina podpisała w dniu 13 września 2019 r. porozumienie z gabinetem zewnętrznym udzielającym świadczeń stomatologicznych dla dzieci, finansowanych ze środków publicznych. Wolę skorzystania z świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego wyrazili rodzice 1.080 uczniów. W okresie od października do grudnia 2019 r. przebadano prawie 350 uczniów z dwóch szkół (Ratowice, Chrzęstawa Wielka). Pozostali uczniowie zostali zaplanowani na 2020 r.

XII. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Program współpracy Gminy na 2019 r. z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2019 r., został przyjęty przez Radę Gminy Czernica uchwałą Nr II/15/2018 z dnia 30.11.2018 r.

Projekt uchwały określający treść programu został poddany konsultacji, zgodnie z uchwałą Nr XXXVII/319/2010 Rady Gminy Czernica z dnia 19 października 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji. W ramach konsultacji, do uchwały, nie wpłynęły żadne uwagi i opinie. Jedynie Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego w Czernicy, wniosła 3 zmiany, które uwzględniono. Zadania realizowane przez organizacje w 2019 r. skupiały się w głównej mierze w obszarze: kultury fizycznej i sportu oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.

1. Współpraca finansowa.

Na zadania realizowane w ramach Roczego programu, ogłoszono 2 nabory wniosków w zakresie 5 obszarów realizacji zadań publicznych, na które ogółem wpłynęło 41 ofert

(w trybie pozakonkursowym - 13). Zgodnie z uchwałą II/15/2018 z dnia 30.11.2018r. wszystkie oferty zostały zweryfikowane pod względem formalnym i merytorycznym przez komisję konkursową powołaną przez Wójta Gminy Czernica. Efektem prac komisji była lista rankingowa zatwierdzona Wójtowi Gminy Czernica.

Łącznie w roku 2019 na 54 oferty, z czego 5 zadań nie otrzymało dotacji, zawarto 48 umów, w tym jedna nie została zrealizowana (rezygnacja z projektu przez Zleceniobiorcę).

Ogółem wydatkowano z rezerwy na zlecenie zadań publicznych dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych, kwotę 390 691,96 zł, tj. 99,93% planu, zaś w poszczególnych obszarach:

- 1) kultura fizyczna i sport - kwota: 175.302,96 zł – 99,83%;
- 2) kultura, ochrona dóbr kultury i tradycji – kwota: 63.875,00 zł – 100%;
- 3) wspieranie organizacji pozarządowych – kwota: 2.300,00 zł – 100%;
- 4) ochrona zdrowia - kwota: 66.699,00 zł – 100%;
- 5) organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży – kwota: 82.515,00 zł – 100%.

W sumie 22 organizacje zrealizowały 47 zadań publicznych, w tym 35 rozstrzygnięte w drodze otwartego konkursu ofert oraz 12 zadań zgodnie z art. 19 a u.d.p.p.w., tj. w drodze pozakonkursowej (na kwotę 57 405,00 zł).

2. Pozostałe formy współpracy.

Gmina w 2019 r. wspierała sektor pozarządowy także w formach pozafinansowych. Promowała lokalne organizacje pozarządowe i ich działania na stronie internetowej (www.czernica.pl) oraz w gminnych serwisach informacyjnych. Przedstawiciele organizacji mogli liczyć na wsparcie merytoryczne pod względem formalnym, dot. przygotowania dokumentacji ofertowej i rozliczeniowej w ramach przyznawania dotacji. Istotną częścią współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi było wsparcie organizacyjne przy prowadzeniu przedsięwzięć poprzez udostępnianie gminnych obiektów. Dbając także o dobro stowarzyszeń, przekazywano podmiotom informacje o planowanych szkoleniach, zmianach przepisów oraz konkursach udzielanych przez różne instytucje.

XIII. BEZPIECZEŃSTWO

1. Ochotnicze Straże Pożarne.

Na terenie Gminy funkcjonują 3 jednostki OSP: Chrząstawa Wielka, Kamieniec Wrocławski i Nadolice Wielkie, w tym dwie ostatnie wchodzące w skład Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, które dodatkowo dotowane są z budżetu państwa. Na ochronę ppoż. w 2019 r. wydatkowano 353 019,82 zł, tj. zrealizowano 97,28% planu wydatków. W planie była wymiana auta rat.-gaśn. dla OSP Nadolice Wielkie, ale w związku z brakiem pozyskania dotacji zadanie to zostało przeniesione na kolejny rok.

Strażacy pomagali w likwidacji na terenie gminy rośliny o nazwie Barszcz Sosnowskiego na obszarze ok. 20 ha. W tym celu przeprowadzone zostały zabiegi chemiczne. Była to kolejna akcja (piąty rok z rzędu) niszczenia tej niebezpiecznej rośliny.

2. Straż Graniczna.

W 2019 r. Gmina Czernica w ramach dobrej współpracy dotyczącej realizacji zadań związanych z zapewnieniem porządku publicznego i podnoszenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Czernica, przekazała w drodze umowy środki finansowe w wysokości 500 zł z przeznaczeniem na zakup materiałów i usług związanych z funkcjonowaniem i utrzymaniem Placówki Straży Granicznej we Wrocławiu.

3. Policja.

W 2019 r. wg statystyk Policji w porównaniu do 2018 r. stan bezpieczeństwa na terenie Gminy nie budził zastrzeżeń. Nie odnotowano też wzrostu przestępczości i zdarzeń drogowych.

W ramach współpracy z Policją realizowano wspólne kontrole punktów sprzedaży alkoholu, gospodarki odpadami, kontrole miejsc ustronnych pod kątem wysypywania śmieci. Policjanci brali także udział w posiedzeniach GKRPA.

4. Gminny Zespół Zarządzenia Kryzysowego.

Gmina uczestniczyła w:

- wojewódzkim ćwiczeniu obronnym pn. „BURZA – 19”, Systemie Ostrzegania i Alarmowania, Stałym Dyżurze oraz treningu dot. Przeciwdziałanie Zagrożeniom Cyberprzestrzeni dla funkcjonowanie sieci systemów teleinformatycznych w administracji publicznej,
- powiatowym ćwiczeniu w zakresie Stałego Dyżuru, Systemu Ostrzegania i Alarmowania,
- w treningu akcji kurierskiej uruchomionej przez WKU,

- comiesięcznym treningu POWSZECHNEGO OSTRZEGANIA O UDERZENIACH Z POWIETRZA.

Ponadto w celu zapobieganiu sytuacjom kryzysowym i ich usuwania Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego jest dostępny pod całodobowym telefonem.

5. Bezpieczeństwo na drogach.

W 2019 roku wybudowano łącznie 75 nowych punktów oświetleniowych (vide str. 29) oraz zrealizowano II etap budowy chodnika w Dobrzykowicach na ul. Kolejowej od ul. Modrzewiowej do przejazdu kolejowego. To zadanie powiatu, do którego gmina dołożyła 400.000 zł, tj. ok. 25 % wartości zadania. Zakończenie inwestycji nastąpi w 2020 r.

XIV. KONCESJE – ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W 2019 r. wydano 38 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w tym:

a) poza miejscem sprzedaży – według zawartości alkoholu:

- do 4,5% (oraz piwa) – 5,
- od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 5,
- pow. 18% - 5.

b) w miejscu sprzedaży – według zawartości alkoholu:

- do 4,5% (oraz piwa) – 4,
- od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 2,
- pow. 18% - 1,

c) jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych - 16

Liczba zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych, ważnych w 2019 r. (stan na 31.12.2019 r.):

- a) liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) – 65,
- b) liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) – 20 w tym 1 zezwolenie na wynos, 2 zezwolenia na ogródki i 2 zezwolenia podczas przyjęć.

XV. POLITYKA SPOŁECZNA

Jednostką organizacyjną gminy powołaną w 1990 r. do realizacji zadań własnych i zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy (dalej GOPS). Realizuje on również inne zadania własne i zlecone gminie na podstawie stosownych delegacji, zapisów ustawy i upoważnienia wójta. W ramach programów rządowych oraz projektów socjalnych, GOPS podejmował szereg działań środowiskowych mających na celu wsparcie oraz integrację i aktywizację określonych grup społecznych, w szczególności dzieci, młodzieży oraz osób starszych, samotnych.

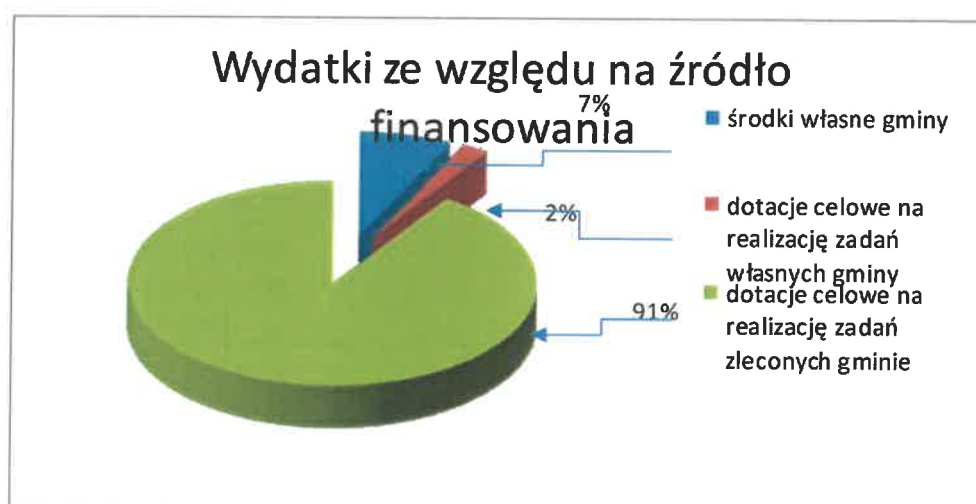
Środki na realizację zadań ośrodka stanowią: środki z budżetu gminy, dotacje celowe państwa na realizację zadań własnych gminy oraz środki budżetu państwa na zadania zlecone gminie do realizacji.

Środki na realizację powierzonych ośrodkowi zadań wyniosły ogółem: **25.161.750,26 zł.**

Tabela: Plan i wykonanie planu w 2019 r. w rozbiciu na źródło finansowania zadań.

Źródło finansowania	Plan (zł)	Wykonanie (zł)
Środki finansowe ogółem, w tym:	25 525 351, 29	25 161 750,26
– Środki własne gminy na realizację zadań własnych gminy	2 141 053,29	1 820 580,78
– Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy	541 219	524 892,87
– Dotacja celowa z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie	22 843 079	22 816 276,61

Znaczną część budżetu stanowią środki na zadania zlecone gminie do realizacji i według wykonania wyniosły ogółem 90,67 % budżetu GOPS.

Decyzje administracyjne wydane przez GOPS

GOPS w 2019 r. przeprowadził 6264 postępowań, wydał 1220 decyzji administracyjnych i 5044 informacji w sprawie przyznania świadczeń. Liczbę decyzji oraz informacji z zakresu realizacji poszczególnych zadań przedstawia poniższa tabela.

Liczba decyzji wydanych przez GOPS z zakresu poszczególnych zadań

L.p.	Decyzje wydane z zakresu w zakresie realizowanych zadań	Liczba wydanych decyzji	
		ogółem	w tym decyzje odmowne
	Ogółem w tym:	1 220	52
1.	Pomoc społeczna	403	14
2.	Świadczenia rodzinne	578	17
3.	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	41	1
4.	Dodatki mieszkaniowe	7	0
5.	Dodatki energetyczne	1	0
6.	Stypendia i zasiłki szkolne	107	8
7.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	27	0
8.	Składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe	19	0
9.	Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	21	0
10.	Świadczenie wychowawcze	3 102 informacje pozytywne	8 decyzji odmownych
11.	Program „Za życiem”	4	0
12.	Program „Dobry start”	1 942 informacji pozytywnych	4 decyzje odmowne

Liczba osób i rodzin korzystających z poszczególnych form realizowanych zadań

W ośrodku pomocy społecznej mieszkańcy gminy korzystali ze świadczeń pomocy społecznej oraz innych świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego. Najliczniejszą grupę stanowili świadczeniobiorcy świadczeń wychowawczych 4265 osoby, programu „Dobry start” – 2703 osób i odbiorcy świadczeń rodzinnych – 917 osób. Liczbę osób korzystających z poszczególnych form świadczeń przedstawia poniższa tabela. Wzrosła liczba osób, którym wydano Kartę Dużej Rodziny.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia z zakresu realizowanych zadań

Lp.	Rodzaj świadczeń	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia
1.	Pomoc społeczna	306
2.	Świadczenia rodzinne	917
3.	Świadczenie wychowawcze	4 265
4.	Fundusz alimentacyjny	46
5.	Dodatki mieszkaniowe	5
6.	Dodatki energetyczne	1
7.	Stypendia i zasiłki szkolne	59

8.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	46
9.	Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe	19
10.	Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej	16
11.	Wynagrodzenia dla opiekuna prawnego	1
12.	Program „Za życiem”	4
13.	Świadczenie „Dobry start”	2 703
14.	Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny	814
15.	Praca socjalna	163
	- w tym wyłącznie praca socjalna	50

1. Pomoc społeczna.

Misją Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz umożliwienie im egzystencji w warunkach odpowiadających godności człowieka, tworzenie warunków sprzyjających życiowemu usamodzielnieniu się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej obejmują:

1) świadczenia pieniężne:

- zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

2) świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, posiłek, schronienie, niezbędne ubranie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, usługi opiekuńcze w ośrodkach wsparcia, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz ośrodkach wsparcia, mieszkanie chronione, pobyt w domu pomocy społecznej.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Rodziny ogółem, w tym:	184	359
w tym: 1) rodziny o liczbie osób 1	101	101
2) rodziny z dziećmi ogółem	32	130
= w tym rodziny wielodzietne (3 i więcej)	8	45
3) rodziny niepełne	20	58
– rodziny emerytów i rencistów	45	78

2. Świadczenia z pomocy społecznej.

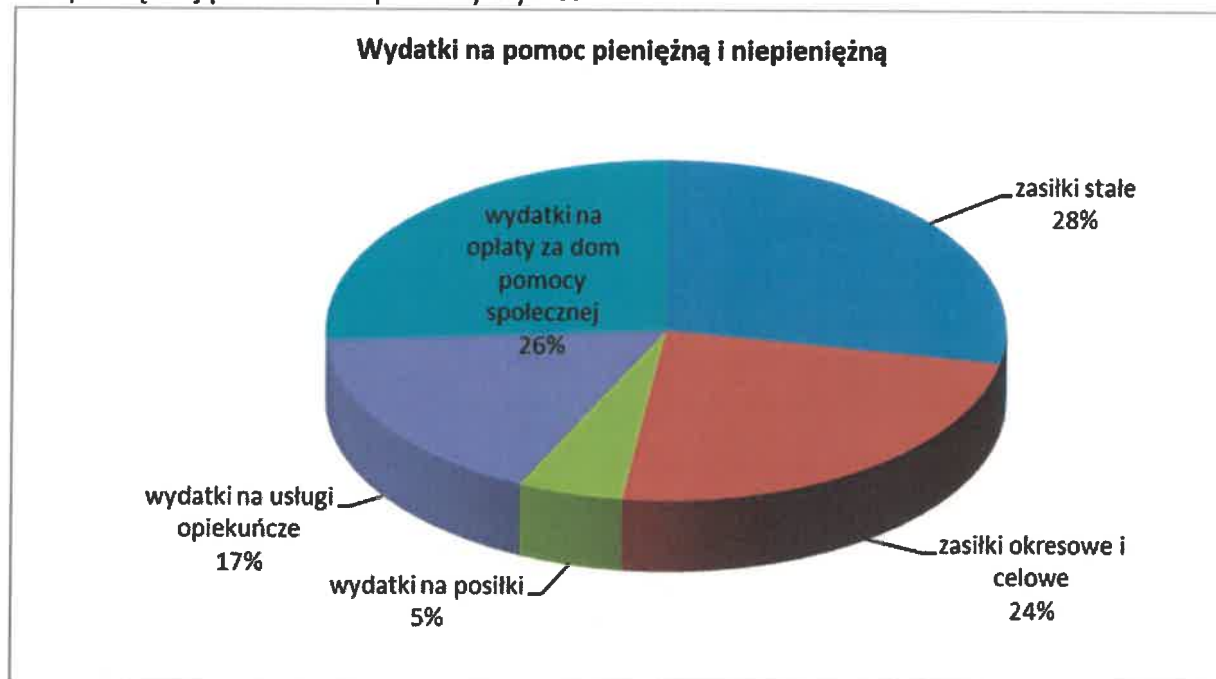
W 2019 r. ze świadczeń pomocy społecznej korzystało ogółem 306 osób, co przy liczbie 15354 mieszkańców na dzień 31.12.2019 r. stanowi 2,00% mieszkańców gminy korzystających z pomocy GOPS.

Rodzaj pomocy, liczba osób korzystających i kwota świadczeń

Lp.	Rodzaj pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń
1.	ZASIŁKI STAŁE - ogółem	39	218 380
	z tego: - środki własne gminy	x	43 676
	- dotacja	x	174 704
	w tym przyznany dla osoby :	36	206 183
	- samotnie gospodarującej		
	- pozostającej w rodzinie	3	12 197
2.	ZASIŁKI OKRESOWE- ogółem	42	100 734
	w tym: - środki własne	x	26 734
	- dotacja	x	74 000
	w tym: - przyznane z powodu bezrobocia	23	61 056
	- długotrwałej choroby	6	9 304
	- niepełnosprawności	6	12 511
	- możliwości otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	0	0
	- innego niż wymienione wyżej	13	17 863
3.	SCHRONIENIE	1	7 700
4.	POSIŁEK	70	37 998
	w tym: - dla dzieci	58	31 463
5.	UBRANIE	na zakup ubrania udzielano zasiłek celowy	
6.	USŁUGI OPIEKUŃCZE- ogółem	29	128 040
	w tym: – usługi specjalistyczne	0	0
7.	ZASIŁEK celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	0
8.	ZASIŁEK celowy w formie biletu kredytowanego	0	0
9.	SPRAWIENIE POGRZEBU	3	10 965
	w tym: osobom bezdomnym	2	6 074
10.	ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE -ogółem	86	82 415
	w tym: - specjalne zasiłki celowe	27	25 770
11.	POMOC na ekonomiczne usamodzielnienie	0	0
12.	PRACA SOCJALNA	84 rodzin	163 osób
13.	ODPŁATNOŚĆ za pobyt w domu pomocy społecznej	9	202 354
14.	WYNAGRODZENIE należne opiekunowi za sprawowanie opieki przyznane przez sąd	1	1 800

Wykres: Udział środków finansowych na poszczególne formy pomocy społecznej pieniężnej i niepieniężnej przedstawia poniższy wykres.

3. Zasiłki stałe.

W 2019 r. zasiłek stały pobierało 39 osób, w tym 36 osób samotnych i 3 osoby w rodzinie. Wydatki na zasiłki stałe to kwota 218.380 zł.

4. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

W 2019 r. z pomocy w postaci usług opiekuńczych korzystało ogółem 29 osób. Osoby korzystające z tej formy pomocy w zależności od posiadanego własnego dochodu ponoszą częściową lub całkowitą odpłatność za świadczone usługi. Usługi opiekuńcze wykonują opiekunki zatrudnione na umowę o pracę i osoby zatrudnione w ramach umowy zlecenia. Liczba godzin świadczonych usług dla 29 osób wynosiła 8.727 godzin. Z uwagi na brak osób chętnych do wykonywania usług opiekuńczych u osób starszych, chorych, niepełnosprawnych GOPS w pierwszej kolejności stara się zabezpieczyć potrzeby w tym zakresie osób samotnych, które nie mają rodziny.

Tabela: Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – środki własne gminy.

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	Wydatki poniesione na świadczenie usług opiekuńczych	Dochody gminy - odpłatność osób korzystających z usług opiekuńczych
29 (2018r.- 27 osób)	251.837,47 (2018r.- 229.362,50 zł)	30.127,17 (2018r. – 40.087,28 zł)

5. Domy pomocy społecznej.

Do domów pomocy społecznej kierowane są osoby, które wymagają całodobowej opieki i pielęgnacji i nie ma możliwości zapewnienia im takiej pomocy w miejscu zamieszkania, zarówno przez rodzinę jak i gminę. Kierowanie osób oraz ponoszenie opłat za pobyt mieszkańca

gminy w DPS jest zadaniem własnym gminy. Pełny miesięczny koszt pobytu jednej osoby w DPS wynosi średnio od 3.200 zł do 4.100 zł. Mieszkaniec domu, którego dochód przekracza kryterium dochodowe określone w ustawie, ponosi odpłatność w wysokości 70 % swoich dochodów. Pozostałe koszty do pełnych kosztów utrzymania w DPS ponosi rodzina i gmina, na zasadach określonych w przepisach ustawy o pomocy społecznej.

Tabela: Wydatki poniesione za pobyt osób umieszczonych w domach pomocy społecznej

Liczba osób, za które gmina ponosi odpłatność	Wydatki za pobyt osób umieszczonych w zł
9 (2018r. – 5 osób)	202.354 (2018r. 151.558 zł)

6. Powody przyznania pomocy społecznej.

Zgodnie z przepisami ustawy prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód nie przekracza w przypadku osoby samotnie gospodarującej 701 zł, a w przypadku rodziny 528 zł na osobę w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach pomimo przekroczonego dochodu osobie i rodzinie może być przyznany specjalny zasiłek celowy oraz zasiłek z powodu zdarzenia losowego lub klęski żywiołowej.

Ilość zdiagnozowanych i rozeznaczonych środowisk problemowych (zgodnie ze sprawozdaniem ministerialnym)

L.p.	Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w tych w rodzinach
1.	Ubóstwo	94	176
2.	Sieroctwo	0	0
3.	Bezdomność	5	5
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	21	85
	w tym: - wielodzietność	10	52
5.	Bezrobocie	34	72
6.	Niepełnosprawność	66	103
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	109	185
8.	Bezradność w spr. opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	88	159
	w tym: - rodziny niepełne	17	47
	- rodziny wielodzietne	3	17
9.	Przemoc w rodzinie	4	11
10.	Alkoholizm	36	60
11.	Narkomania	6	9
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	14
13.	Zdarzenia losowe	0	0
14.	Sytuacja kryzysowa	2	6
15.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

7. Praca socjalna.

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W czterech przypadkach pracę socjalną z klientem/rodziną pracownicy socjalni prowadzili w oparciu o kontrakt socjalny. Pracownicy socjalni podejmowali również liczne interwencje socjalne.

Tabela: Praca socjalna i interwencje socjalne

Praca socjalna		Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
1.	Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej ogółem	84	163
	w tym : - wyłącznie praca socjalna	29	50
2.	Praca socjalna prowadzona w oparciu o KONTRAKT SOCJALNY	Liczba kontraktów socjalnych - 4	Liczba osób objętych kontraktem - 4
3.	INTERWENCJE SOCJALNE	45	92

W ramach prowadzonej pracy socjalnej z osobą czy rodziną w zależności od rozeznaczonych potrzeb pracownicy socjalni podejmują różne działania mające na celu pomoc osobie i rodzinie w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej i wyjściu z systemu pomocy społecznej. Działania te w szczególności obejmują:

1. Pomoc w postaci: poradnictwa, doradztwa, pomoc w kontaktach z innymi specjalistami czy instytucjami, pomoc w załatwieniu spraw w innych urzędach, pomoc w napisaniu podań, wniosków i innych pism, w tym powiadomień prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa, pomoc w podjęciu leczenia odwykowego, w zorganizowaniu wsparcia sąsiedzkiego, prowadzenie rozmów motywujących do zmiany postawy i zachowań, podjęcia działań w kierunku poprawy swojej sytuacji, rozmów na temat własnych zasobów i możliwości zarówno klienta i jego rodziny, aktywizacji poprzez udział w działaniach środowiskowych i integracyjnych np. osoby starszej w spotkaniu wigilijnym, darmowych szkoleniach, aktywizacja zawodowa poprzez możliwość podjęcia pracy w ramach prac społecznie użytecznych, organizowanie odzieży, obuwia i niezbędnych sprzętów do prowadzenia gospodarstwa domowego z dostarczeniem do miejsca zamieszkania osobom samotnym, chorym.
2. Pomoc interwencyjna – to wezwanie karetki pogotowia, policji, zamówienie wizyty lekarza rodzinnego, psychiatry, zorganizowanie przewozu bezdomnego do schroniska, osoby do domu pomocy społecznej, zwołanie zespołu ds. pomocy rodzinie i interwencja w miejscu zamieszkania rodziny potrzebującej wsparcia, itp.
Interwencje pracowników socjalnych w środowisku odbywają się w szczególności na zgłoszenie mieszkańców, głównie sąsiadów, sołtysów oraz rodziny.
3. Bieżąca współpraca i współdziałanie z innymi podmiotami pracującymi na rzecz rodziny: to współpraca ze szkołą, sądem, policją, służbą zdrowia, współpraca z Bankiem Żywności, z Kuratorium Oświaty, itp.
4. W ramach pracy środowiskowej i realizowanych projektów socjalnych prowadzone były działania skierowane do rodzin, dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych. Pracownicy ośrodka w 2019 r. zrealizowali takie projekty socjalne jak: „Pościel dla seniora”,

„Czysta Chata”, „Wiosenne Palmy”, „Sztuka Użytkowa”, „Jesienne kompozycje”, „Paczki Świąteczne”. Osoby dorosłe wzięły udział w spotkaniu wigilijnym razem z dziećmi uczęszczającymi do Placówek Wsparcia Dziennego. Zorganizowano wyjazd osób niepełnosprawnych z terenu gminy na Powiatowy Piknik Osób Niepełnosprawnych. Z udziałem pracowników ośrodka odbyły się także cztery wyjazdy krajoznawczo - turystyczne mieszkańców gminy, po terenie Polski.

8. Dodatki mieszkaniowe.

Przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych jest zadaniem własnym gminy. Przyznanie dodatku mieszkaniowego zależne jest od metrażu mieszkania na osobę w rodzinie, dochodu rodziny, oraz niezalegania wnioskodawcy w opłatach za mieszkanie. W związku z tym, że na terenie gminy przeważa zabudowa jednorodzinna, mieszkańcy z uwagi na przekroczony metraż nie spełniają wymogów do jego otrzymywania. W 2019 r. z powyższej pomocy skorzystało tylko 5 rodzin.

Tabela: Dodatki mieszkaniowe przyznane w 2019 r.

Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych
5 (2018 r. – 6 rodzin)	9.090,49 zł (2018 r. – 9.202,35 zł)

9. Dodatki energetyczne.

Przyznanie dodatku energetycznego przysługuje osobom mającym ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego i będących stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej. W 2019 r. z tej formy pomocy skorzystały 2 rodziny.

Tabela: Dodatki energetyczne przyznane w 2019 r.

Liczba rodzin, którym przyznano dodatek energetyczny	Kwota wypłaconych dodatków energetycznych
2 (2018 r. – 2 rodziny)	136,34 zł (2018 r. – 271,36 zł)

10. Świadczenia rodzinne.

Świadczenia rodzinne to zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłków rodzinnych oraz świadczenia opiekuńcze tj. zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków przysługuje osobom, jeżeli spełniają określone w ustawie kryterium dochodowe na osobę w rodzinie.

Świadczenia opiekuńcze przysługują osobom z orzeczoną niepełnosprawnością. Osobom, którym ustalono prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku dla opiekuna oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługuje również świadczenie w postaci składki na ubezpieczenie emerytalno- rentowe. Świadczenia rodzinne to zadanie zlecone gminie.

Zgodnie z ustawą 3 % wydatków na świadczenia rodzinne, można przeznaczyć na obsługę zadania. Koszty obsługi to głównie wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników realizujących zadanie, prowizje bankowe, materiały biurowe.

Tabela: Liczba osób i rodzin korzystających z poszczególnych form świadczeń.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Kwota świadczeń (zł)
1.	Zasiłki rodzinne	638	328	704.637,64
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych w tym z tytułu:	488	270	333.647,24
2.1	urodzenia dziecka	29	29	28.064,80
	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	35	32	89.360,31
2.3	samotnego wychowywania dziecka	28	18	39.514,10
2.4	kształcenie i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	8	3	1.080,00
2.5	kształcenie i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	26	23	26.334,17
2.6	rozpoczęcie roku szkolnego	319	205	28.697,05
2.7	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	3	2	2.825,00
2.8	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	81	69	27.946,44
2.9	wychowywania w rodzinie wielodzietnej	94	74	89.922,53
3.	Ogółem zasiłki rodzinne z dodatkami	638	328	1 038.284,88
Świadczenia opiekuńcze				
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	195	186	408.039,58
5.	Zasiłek dla opiekuna	0	0	0
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	4	4	24.600,00
7.	Świadczenia pielęgnacyjne	55	52	948.116,00
8.	Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	0	0	0
9.	Świadczenia opiekuńcze ogółem	201	197	1 380.755,58
10.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka „BECIKOWE”	113	110	111.000,00
11.	Świadczenia rodzicielskie	67	62	421.582,00
12.	Razem świadczenia rodzinne	917	600	2 951.623,16
13.	Składki na ubezpieczenie społeczne opłacane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna.	42	42	207.427

W porównaniu do 2018 r. liczba osób, korzystających ze świadczeń rodzinnych zmniejszyła się o 846 osób, a liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w porównaniu do 2018 r. zmalała o 629 rodzin. Wydatki poniesione na wypłatę świadczeń wzrosły zaś o 322.986,57zł.

Wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego stanowią 3 % dotacji i wynosiły – 91 880,23 zł.

Kwota zwróconych nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych za 2019 r. – 7.498,00 zł.

Odzyskane nienależnie pobrane świadczenia rodzinne za lata ubiegłe wynoszą – 3.965,00 zł.

11. Pomoc uprawnionym do alimentów.

Tabela: Świadczenia alimentacyjne wypłacone w 2019 r.

Liczba dzieci, którym przyznano świadczenie z funduszu alimentacyjnego	Liczba rodzin	Kwota wypłaconych alimentów
46 (2018 r. - 49 dzieci)	37 (2018 r.- 36 rodzin)	191.500,00 zł (2018r. – 193.749,24 zł)

Działania wobec dłużników alimentacyjnych

Na dzień 31.12.2019 r. od czasu obowiązywania ustawy 106 dłużników alimentacyjnych posiada zobowiązania wobec Gminy Czernica, na łączną kwotę 2.254.266,00 zł.

W 2019 r. na podstawie ustawy wobec dłużników alimentacyjnych zastały podjęte następujące działania:

- a. złożono 23 wnioski o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego,
- b. przeprowadzono 10 wywiadów alimentacyjnych,
- c. zobowiązano 1 dłużnika do rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- d. skierowano 5 wniosków do PUP o objęcie aktywizacją zawodową 5 dłużników,
- e. skierowano 21 wniosków do Prokuratury o ściganie z art. 209 kk.

Zaliczki alimentacyjne zwrócone w 2019r. przez dłużników alimentacyjnych to kwota 824,15 zł

- w tym dochody budżetu państwa wynoszą - 412,08 zł
- dochody własne gmin stanowią - 412,07 zł

Świadczenia funduszu zwrócone w 2018r. przez dłużników alimentacyjnych – 72.758,95 zł

- w tym : dochody budżetu państwa z odsetkami - 55.316,85 zł
- dochody własne gminy - 17.442,10 zł

12. Świadczenia wychowawcze 500 +.

Od 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko bez względu na dochód rodziny. W związku z tym liczba rodzin i dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego w porównaniu do 2018r. w naszej gminie wzrosła o prawie 100 % (96%).

Tabela: Świadczenia wychowawcze wypłacone w 2019 r.

Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego	Liczba rodzin	Kwota wypłaconych świadczeń
4265 (2018 r. – 2179 osób)	2790 (2018 r. – 1584 rodzin)	18.274.333,29 zł (2018 r. – 10.736.500,00 zł)

13. Wsparcie kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.

Tabela: Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w 2019 r.

Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie „Za Życiem”	Kwota wypłaconych świadczeń „Za Życiem”
4 (2018 r. – 3 rodziny)	16.000 zł (2018 r. – 12.000 zł)

14. Składki na ubezpieczenia zdrowotne.

Tabela: Liczba osób, za które GOPS opłacał składkę na ubezpieczenie zdrowotne

Składki za osoby pobierające zasiłki stałe z ustawy o pomocy społecznej		Składki za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne z ustawy o świadczeniach rodzinnych	
Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
37 (2018 r. – 32 osób)	18 352 (2018 r.–16.789)	13 (2018 r. – 8 osób)	17.921,00 (2018r.–10.672,00zł)

15. Stypendia i zasiłki szkolne.

W ramach pomocy materialnej dla uczniów przyznawane są stypendia i zasiłki szkolne. Stypendia przyznawane są uczniom, w których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium na osobę w rodzinie wynikającego z ustawy o pomocy społecznej tj. kwoty 528 zł. Zasiłki szkolne przysługują w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego w rodzinie ucznia. W 2019 r. liczba korzystających ze stypendium szkolnego zmniejszyła się o 8 uczniów.

Tabela: Wydatki na wypłatę stypendiów i zasiłków dla uczniów z gminy Czernica

Wydatki ogółem	w tym środki:		Liczba uczniów, którym przyznano:	
	budżetu państwa	budżetu gminy	stypendia	zasiłek szkolny
73.842,00	59.073,60	14.768,40	59	0

16. Świadczenie „Dobry Start”.

Tabela: Liczba osób i rodzin uprawnionych do świadczenia dobry start

Liczba osób uprawnionych do świadczenia dobry start	Liczba rodzin	Kwota wypłaconych świadczeń
2703	1875	810.760,00 zł

17. Ustalenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

W 2019 r. - 16 osobom potwierdzono prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Wydanie decyzji nie powoduje skutków finansowych z budżetu gminy.

18. Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Tabela: Wydatki Gminy Czernica ponoszone na współfinansowanie kosztów pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej od 2012r. do 2018r. za których pobyt gmina ponosiła wydatki:		Koszty gminy poniesione na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej od 2012 r. (zł)
2012 r.	1 dziecko	401,82
2013 r.	8 dzieci	6.906,36
2014 r.	8 dzieci	17.545,68
2015 r.	7 dzieci	28.942,34
2016 r.	9 dzieci	47.965,45
2017 r.	14 dzieci	51.592,86
2018 r.	11 dzieci	48.760,05
2019 r.	12 dzieci	51.955,04

19. Zadania GOPS w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2019 r. odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i 85 spotkań Grup Roboczych. Do Zespołu Interdyscyplinarnego w 2019 r. wpłynęło od różnych podmiotów (policja, GOPS, szkoła) 25 Niebieskich Kart (w 2019 r.- 29 NK). Zarówno sprawcy jak i ofiary przemocy miały możliwość korzystania z poradnictwa prawnego i psychologicznego w Punkcie konsultacyjnym w siedzibie GOPS, w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie z poradnictwa psychologicznego dla osób doznających przemocy oraz udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizowało również program psychologiczno – terapeutyczny dla kobiet stosujących przemoc w rodzinie.

20. Wspieranie rodziny – asystent rodziny.

W 2019 r. jak w poprzednich latach GOPS złożył ofertę konkursową na ogłoszony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W ramach złożonego wniosku Gmina Czernica otrzymała dofinansowanie w wysokości 35 % kosztów wynagrodzenia i pochodnych do wynagrodzenia zatrudnionego asystenta rodziny. Pozostałe środki na koszty wynagrodzenia, podróże służbowe asystenta oraz szkolenie to środki własne gminy.

Tabela: Wydatki na zatrudnienie asystenta rodziny, liczba rodzin objętych pracą asystenta

Wydatki poniesione na zatrudnienie asystentów rodziny w zł			Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny
Wydatki ogółem	w tym: dotacja	w tym: środki własne	
34.526,22	11.991,00	22.535,22	13

21. Placówki wsparcia dziennego.

Udział dzieci i młodzieży w zajęciach jest dobrowolny. Poza zajęciami prowadzonymi w placówkach wsparcia dziennego, w sześciu miejscowościach: Jeszkowicach, Wojnowicach, Ratowicach, Chrząstawie Małej, Dobrzykowicach i w Krzykowie realizowany był program opiekuńczo-wychowawczy z elementami profilaktyki. Zajęcia świetlicowe w dni nauki w szkole odbywały się w godzinach popołudniowych od godz. 15.00 do godz. 18.00. W okresie ferii zimowych i wakacji głównie od godz. 10.00 do godz. 15.00.

Codziennie zajęcia z dziećmi i młodzieżą opierają się zarówno na pracy indywidualnej z wychowankami w formie odrabiania lekcji, zajęć wyrównawczych, jak również na pracy z grupą m.in. poprzez:

- zajęcia profilaktyczne
- zajęcia artystyczne
- zajęcia ceramiczne
- zajęcia ruchowo-taneczne
- zajęcia czytelnicze, gry i zabawy dydaktyczne
- zajęcia cykliczne „Akademia Talentów”
- zajęcia rozwijające kreatywność „Jestem twórczy”
- zajęcia chemiczne „Laboratorium niezwykłości”, „Chemia od kuchni” – domowe żelki, pachnące mydła
- zajęcia kulinarne

W ramach zajęć profilaktycznych prowadzone były następujące działania:

- projekt pod hasłem „Stop Mowie Nienawiści”, działający przeciw dyskryminacji, hejtom i słowom, które ranią nas na co dzień,
- cykl zajęć „Nie dajmy się uzależnić” dotyczących uzależnień od komputera, Internetu, TV, telefonu komórkowego poprzez naukę bezpiecznego, dostosowanego do realnych potrzeb korzystania z technologii multimedialnych; dostarczanie wiedzy na temat uzależnień od Internetu i form pomocy, nabywanie umiejętności rozpoznawania zagrożenia,
- program pt. „Saper, czyli jak rozminować swoją agresję” – polegający na szukaniu z wychowankami alternatywnych sposobów rozwiązywania złości i pojawiających się konfliktów, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami, podnoszenia kultury słowa (eliminowanie słów, które ranią oraz wulgaryzmów),
- pogadanki z elementami dramy polegające na rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z napięciem i stresem, kształtowaniu umiejętności zachowań asertywnych, zapobieganiu ryzykownym zachowaniom, zwiększaniu umiejętności odmawiania, wzroście wiary we własne możliwości i umiejętności,
- zajęcia nakierowane na wzrost samooceny, lepsze zrozumienie siebie, wzrost umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, radzenia sobie z żalem, strachem, złością, stresem poprzez zabawy i gry zespołowe, krąg uczuć, burzę mózgow i dyskusje,
- promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnego sposobu spędzania wolnego czasu poprzez gry i zabawy zespołowe, pogadanki dotyczące higieny, wyjazdy integracyjno-rekreacyjno-kulturowe;
- program „Postawiliśmy na Ekologię” – w kwestie związane z ochroną klimatu i wody, jakością powietrza, oszczędzaniem energii.

oraz liczne zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.

W każdej miejscowości odbyły się warsztaty z dekorowania albumów fotograficznych metodą scrapbookingu, przygotowywanie ramek na zdjęcia metodą decoupage, warsztaty manualne „Jesienne wianki”, warsztaty stolarskie „Drewniane choinki”, warsztaty kulinarne „Piernikowe Szaleństwo”, które podnosiły sprawność manualną uczestników, rozwijały wyobraźnię, kształtowały wrażliwość estetyczną. Dla dzieci i młodzieży zorganizowano cykl zajęć w pracowni ceramicznej, którego podsumowaniem pracy był wspólny wernisaż z prezentacją prac wykonanych na zajęciach. Zorganizowano wyjazd kulturalno-rekreacyjny w „Poszukiwaniu Ducha Gór” do Karpacza, do Klockowni we Wrocławiu, na lodowisko do Oleśnicy oraz do Muzeum Bombek w Miliczu. Odbyło się również spotkanie okolicznościowe: wigilia świetlic, podczas której odbył się konkurs na najpiękniej wykonaną kolędę lub pastorałkę. W tym roku spotkanie

wigilijne odbyło się z podopiecznymi GOPS, dla których dzieci z „Kuźni” przygotowały piękne książki

z życzeniami. Odbyły się wyjazdy kulturalno-rekreacyjne do kina, na basen, na kręgle oraz Manufaktury Pierników. W czasie zajęć świetlicowych nasi podopieczni spróbowali swoich sił w grze terenowej „flagi”, realizowali zajęcia artystyczne, kulinarne, chemiczne, odbywały się również gry i zabawy integracyjne, zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci. Podczas zajęć frekwencja wynosiła średnio 13 uczestników. W okresie wakacyjnym w ramach zajęć odbyły się wyjazdy kulturalno-rekreacyjne: kręgielnia, papugarnia, kino, basen, ZOO, Hydropolis, rejs statkiem, wycieczka do Kolejkowa, spacer tropem krasnali po wrocławskim rynku, wycieczki krajoznawcze na Ślęzę (90 dzieci) oraz do Krasiejowa (60 dzieci).

W poszczególnych miejscowościach plan obfitował w różnorodne zajęcia dla dzieci: grę terenową, zajęcia chemiczne, zajęcia manualne, zajęcia sportowe, warsztaty kulinarne, zajęcia artystyczne, zajęcia z gliną, arteterapeutyczne, gry i zabawy na świeżym powietrzu, zajęcia integracyjne. Podczas regularnych spotkań w świetlicach uczestniczyło łącznie 19 dzieci. Ogółem w 2019 r. w zajęciach wzięło udział ponad 200 dzieci.

22. Ogólnopolska karta dużej rodziny.

Od 1 stycznia 2019 r. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny przysługuje również rodzicom, którzy wychowali co najmniej troje dzieci.

W 2019 r. wydano 814 Karty Dużej Rodziny dla 175 rodzin, w tym 228 kart dla rodziców oraz 200 kart dla dzieci.

23. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy realizował Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Budżet na realizację programu pochodzi z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2019 r. budżet z tego tytułu wynosił 254.445,99 zł. Środki finansowe przeznaczone były na realizację zadań przewidzianych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz o przeciwdziałaniu narkomanii.

Wydatki programu to wydatki związane z zatrudnieniem specjalistów w Punkcie konsultacyjnym, wydatki na zakup programów profilaktycznych do realizacji w placówkach oświatowych na terenie gminy, działalność Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, wydatki na działalność placówek wsparcia dziennego, realizację programu opiekuńczo - wychowawczego z elementami profilaktyki. Program skierowany był do dzieci, młodzieży i prowadzony w tych miejscowościach, w których nie działały placówki wsparcia dziennego w miejscowościach: Chrzęstawie Małej, Wojnowicach, Krzykowie, Ratowicach, Dobrzykowicach i Jeszkowicach. W realizacji Gminnego programu GOPS współpracuje z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, służbą zdrowia, zespołem interdyscyplinarnym, Komisją ds. rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innymi specjalistami z dziedziny uzależnień.

24. Inne zadania:

Realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

Oprócz ciepłego posiłku udzielane były zasiłki celowe na zakup posiłku lub pomoc w postaci żywności. Programem zostało objętych ogółem 118 osób (w 2018 r.- 99, 2017r.-173,). Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy w formie jednego ciepłego posiłku w szkole maleje. W ocenie GOPS wynika to głównie z braku chęci zarówno rodziców jak i dzieci do korzystania z tej formy pomocy i wprowadzenia świadczenia wychowawczego 500+. Realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” przedstawiają poniższe tabele.

Tabela: Środki na realizację programu

Koszt programu ogółem w zł	w tym:					Liczba zakupion. posiłków	Średni koszt posiłku w zł
	koszt zakupion. posiłków	kwota zasiłków celowych	pomoc rzeczowa	koszt dowozu posiłków	doposaż. punktu wydawan. posiłków		
52.138	32.038	20.100	0	0	0	6.992	4,37

Tabela: Rzeczywista liczba osób objętych programem

Wyszczególnienie	Ogółem	Dzieci do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej	Uczniowie do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby
Rzeczywista liczba osób objęta programem	118	21	38	59
w tym liczba osób korzystających z: = posiłku	53	14	28	11
w tym liczba osób, którym dowożono posiłek	27	7	16	4
= zasiłku celowego	79	11	16	52
= świadczenia rzeczowego	0	0	0	0

W 2019 r. bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w ramach Gminnego programu osłonowego na wniosek dyrektorów szkół wydano ogółem 187 posiłków, na kwotę 1.497 zł, dla 3 dzieci z terenu gminy.

Organizacja i koordynowanie działania Punktu konsultacyjnego

W siedzibie GOPS działa Punkt konsultacyjny. W ramach punktu mieszkańcy Gminy Czernica mogą korzystać z bezpłatnej pomocy i konsultacji ze specjalistami: psychologa i prawnika, psychoterapeuty.

W 2019 r. psychoterapeuta ds. uzależnień udzielił 48 porad psychologicznych, w szczególności z zakresu uzależnienia, współuzależnienia, występowania przemocy w rodzinie, kryzysu oraz problemów wychowawczych i rodzinnych.

Prawnik udzielił ogółem 250 porad prawnych, w szczególności z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego, prawa pracy, ubezpieczeń społecznych, w związku z przemocą w rodzinie oraz uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.

Wynagrodzenie specjalistów zatrudnionych w Punkcie finansowane jest ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Pomoc żywnościowa – Program Operacyjny 2014-2020

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy w listopadzie 2015r. przystąpił do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD).

Do korzystania z pomocy w postaci bezpłatnej żywności uprawnione są osoby, które spełniają określone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kryteria kwalifikowalności tj. dochód osoby i rodziny nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego w art.7 ustawy o pomocy społecznej:

- osoba samotnie gospodarująca – 1.402,00 zł;
- rodzina – 1.056,00 zł na osobę w rodzinie.

Od sierpnia 2019 r. do września 2019 r. były również wydawane skierowania do odbioru żywności dla 8 rodzin, w tym 20 osób do Chrześcijańskiej Służby Charytatywnej we Wrocławiu z możliwością realizacji od stycznia 2020r. W 2019r. nie była wydawana żywność przez ww. instytucje.

Prace społecznie użyteczne

Na podstawie Porozumienia zawartego pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy we Wrocławiu i Gminą Czernica, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej koordynował prace społecznie użyteczne na terenie gminy. Do prac społecznie użytecznych kierowane są przez urząd pracy osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej.

W 2019 r. prace społecznie użyteczne wykonywały 4 osoby w wymiarze do 10 godzin tygodniowo, w tym jedna osoba do maja, a 3 osoby do grudnia, w następujących jednostkach gminy:

- 1) Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i placówkach wsparcia dziennego - 3 osoby,
- 2) Zespole Szkół w Chrzęstawie Wielkiej - 1 osoba,

Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne otrzymywały do maja 2019 r.- 8,30 zł za jedną godzinę pracy, a od czerwca 2019r.- 8,50 zł za godzinę pracy. Wydatki poniesione przez GOPS Czernica na świadczenia pieniężne dla 4 osób wynosiły 4.792,96 zł, wydatki urzędu pracy (otrzymana refundacja) to kwota 5.429,94 zł.

Koszty na wynagrodzenia dla wykonujących prace społecznie – użyteczne wynosiły ogółem 10.222,90 zł.

PROGRAMY I PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ GOPS W 2019 R.

Nazwa działania – programu	Odbiorcy	Instytucja, z którą zawarto umowę na realizację projektu	Całkowity koszt projektu	KOSZTY PROGRAMU		Opis działania
				POZYSKANE	WŁASNE	
„Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019”.	13 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	34.526,22	11.991,00	22.535,22	Przygotowanie wniosku konkursowego ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zatrudnienie i skierowanie asystenta do pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze
Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”	118 osoby -dzieci, młodzież, osoby dorosłe	Wojewoda Dolnośląski	52.138,00	31.554,00	20.584,00	Przygotowanie wniosku o dofinansowanie programu. Organizacja zakupu posiłków dla dzieci, młodzieży i osób starszych. Udzielanie pomocy w postaci zasiłków na zakup żywności.
Wartość ogółem			86.664,22	43.545,00	43.119,22	

PROJEKTY SOCJALNE I DZIAŁANIA ŚRODOWISKOWE REALIZOWANE W 2019 R.

Nazwa działania - programu	Odbiorcy	Współpraca, partnerstwo - z kim	Źródło finansowania	Opis działania
Punkt konsultacyjny	298 konsultacji. Osoby uzależnione i współuzależnione, dotknięte przemocą i innymi problemami.	GOPS	Wkład własny	Bieżąca koordynacja pracy specjalistów w Punkcie.
„Pościel dla seniora”	5 osób starszych, niepełnosprawnych z Gminy	GOPS	Wkład własny	Zakup pościeli, ręczników, kocy, rozwiezienie do podopiecznych.
„Czysta chata”	14 środowisk	GOPS	Wkład własny,	Zakup środków czystości i przedmiotów do sprzątania
Warsztaty florystyczne „Wiosenne Plamy”	29 osób- mieszkańców gminy	GOPS	Wkład własny, wkład uczestników	Organizacja spotkania, zakup materiałów na warsztaty.
„Sztuka użytkowa” – warsztaty ceramiczne	27 osób - z terenu gminy	GOPS	Wkład własny	Organizacja spotkania, zakup materiałów.
Wigilia we współpracy z Placówkami Wsparcia Dziennego	20 osób, osoby starsze i samotne z gminy Czernica oraz 80 dzieci – uczestników placówek	GOPS	GOPS	Organizacja imprezy, zapewnienie poczęstunku wigilijnego.
„Jesienne kompozycje” - warsztaty florystyczne	30 mieszkańców Gminy	GOPS	GOPS, wkład uczestników	Organizacja spotkania, zakup materiałów
„Paczki Świąteczne”	40 osób dorosłych, mieszkańców Gminy Czernica	GOPS	GOPS	Zakup produktów spożywczych, rozwiezienie do podopiecznych
Cztery wyjazdy turystyczno-krajoznawcze	150 osób z terenu gminy Czernica	GOPS Stowarzyszenie „Rozwiń Skrzydła”	Wkład osobowy, dofinansowanie z Gminy Czernica	Przygotowanie planu wyjazdów, zapewnienie transportu, noclegów, wyżywiania, przewodnika,

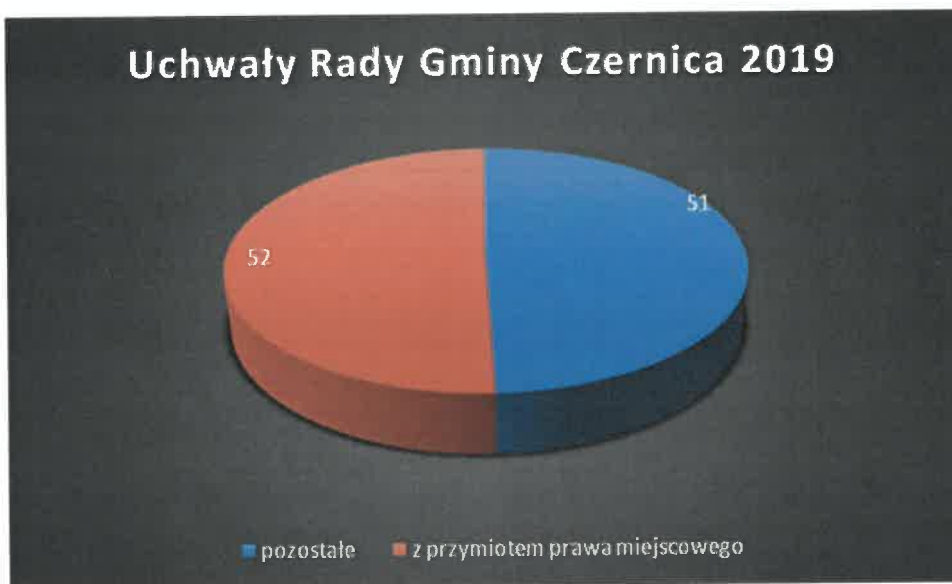
				opieka nad grupą	
Działania skierowane do dzieci i młodzieży					
Skierowanie dzieci na kolonię letnią do miejscowości Pustkowo	10 dzieci z terenu Gminy Czernica	Kuratorium Oświaty we Wrocławiu we współpracy z Biurem Podróży „KON TIKI” GOPS	Kuratorium Oświaty we Wrocławiu	Zakwalifikowanie dzieci, wydanie i zebranie wypełnionych kart kolonijnych, przekazanie organizatorowi kolonii	
Wigilia dla dzieci ze świetlic środowiskowych	80 dzieci uczęszczających na zajęcia do świetlic	GOPS	Wkład własny	Organizacja imprezy, poczęstunek wigilijny, prezentacja występów	

XVI. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY CZERNICA

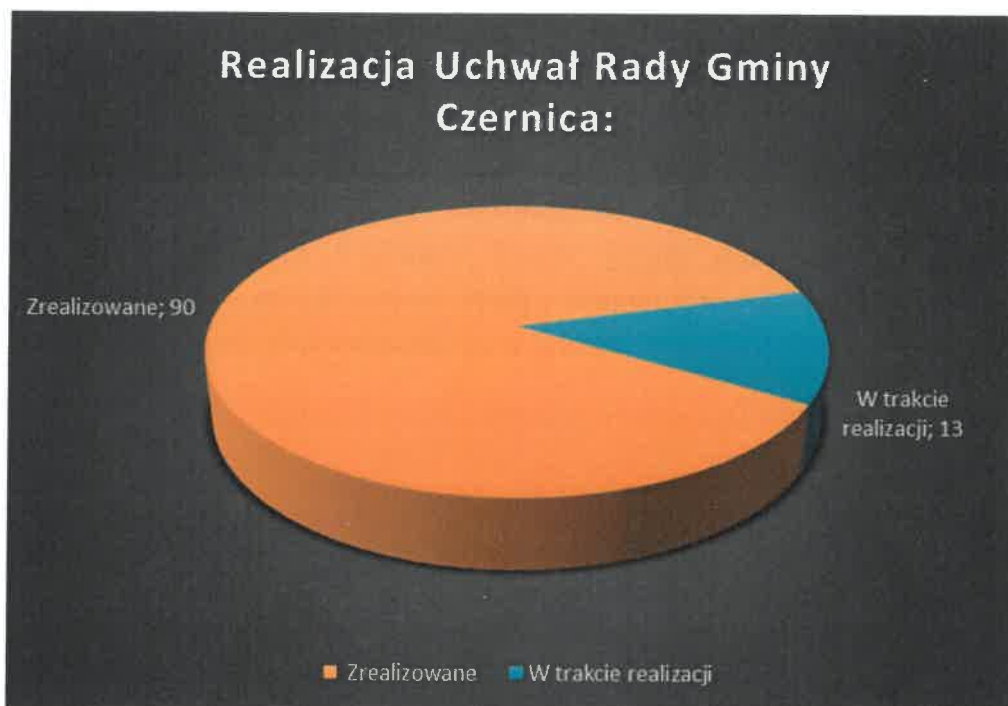
W 2019 r. Rada Gminy Czernica podjęła 103 uchwały w tym 52 z przymiotem prawa miejscowego. Organy nadzoru nie dopatrzyły się żadnych nieprawidłowości, potwierdzając tym samym, że uchwały są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i nie naruszają właściwego gospodarowania finansami publicznymi.

Wojewoda Dolnośląski nie wydał zarządzeń zastępczych, o których mowa w art. 98a ust. 1 i 2 ustawy o samorządzie gminnym.

Podjęte uchwały zostały wykonane (90) lub są na bieżąco realizowane przez wójta gminy (13) z wyłączeniem go nie dotyczących, z zachowaniem procedur i terminów z nich wynikających.

XVII. DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Zadania Gminy w zakresie kultury w 2019 r. realizowała Gminna Biblioteka Publiczna w Czernicy, zwana dalej Biblioteką z siedzibą w Czernicy oraz 6 Filii bibliotecznych w Kamieńcu Wrocławskim, Chrzastawie Wielkiej, Nadolicach Wielkich, Ratowicach, Jeszkowicach oraz w Dobrzykowicach. Filia w Dobrzykowicach powstała w 2019 i jest jedyną nową placówką otwartą w tym czasie na Dolnym Śląsku.

Biblioteka Publiczna to instytucja kultury, której misją jest efektywne zaspokajanie potrzeb i oczekiwań oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczności lokalnej poprzez profesjonalny poziom swoich usług. Celem nadrzędnym działalności Biblioteki jest promocja książki i czytania, w tym promocja, jako instytucji kultury.

W zasobach Biblioteki znajduje się 51.568 woluminów książek i audiobooków. W 2019 r. zakupiono 3801 książek i 89 audiobooków za łączną kwotę 83 136,28 zł z czego:

- 57.349,24 zł z dotacji organizatora;
- 20.900,00 zł z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- 4.887,04 zł z wpłat czytelników za przetrzymane materiały.

Zaksięgowano również dary od czytelników i Aglomeracji wrocławskiej w ilości 1.343 egz. na kwotę 17.144,97 zł. Monitorowanie rynku wydawniczego, takie działania jak „Propozycje do zakupu”, umożliwiają budowanie księgozbioru odpowiadającego na potrzeby użytkowników Biblioteki. Na bieżąco usuwane były materiały zniszczone, zacytane i zdezaktualizowane. W 2019 r. było to 7.748 książek na kwotę 25.854,01 zł.

W 2019 r. zarejestrowano 3.565 użytkowników biblioteki w tym 3.338 to aktywni czytelnicy, którzy wypożyczyli na zewnątrz i skorzystali na miejscu z 49743 książek,

audiobooków i czasopism. Na prenumeratę czasopism wydano kwotę 2512 zł. Biblioteka zapewnia bezpłatne korzystanie z Internetu, a do dyspozycji użytkowników jest 36 komputerów i tabletów. W 2019 r. zakupiono 5 tabletów do Filii w Ratowicach. Nadto zakupiono 3 laptopy dla pracowników, 5 komputerów stacjonarnych dla czytelników, 2 drukarki oraz 11 pakietów office dla pracowników.

Biblioteka zrealizowała szereg imprez otwartych skierowanych do wszystkich chętnych oraz zamknięte w porozumieniu z placówkami oświatowymi (szkolenia, wycieczki do biblioteki i lekcje biblioteczne). W 2019 r. w zorganizowanych przez nią imprezach udział wzięło 10.906 osób.

Najważniejsze zrealizowane przedsięwzięcia:

- Czytelnik Roku. Uroczyste spotkanie podczas którego statuetki i nagrody książkowe otrzymali najlepsi czytelnicy biblioteki;
- Spotkania autorskie, związane z promocją najnowszych książek autorów, organizowane dla różnych grup czytelniczych. Zorganizowano spotkania z: Marcinem Pałaszem, Krzysztofem Koziółkiem, Stanisławem Janickim, Navalem, Tadeuszem Chudeckim, Katarzyną Nowak, Pawłem Beręsewiczem, Martą Kisiel. Kluby czytelnicze działające przy 4 placówkach otrzymały kwotę 1700 zł z Instytutu Książki na dofinansowanie spotkań autorskich. Aglomeracja wrocławska finansowała spotkanie z Martą Kisiel;
- Warsztaty animacji poklatkowej – odbywały się w ramach Lokalnych Klubów Kodowania. Uczestnicy w oparciu o zainstalowany na tabletach program Stop Motion tworzą proste kilkuminutowe animacje. Na zakończenie wakacyjnego kursu dla dzieci, powstały filmy, które wzięły udział w międzynarodowym Konkursie Filmów na Punto y Raya. Ich pokaz miał miejsce we Wrocławiu. Warsztaty z programowania dla dzieci z klas 3 i 4 szkół podstawowych. Podczas zajęć wykorzystywane były roboty Photon, interaktywne gry edukacyjne ScottieGo;
- Rodzinna Gra Terenowa. W oparciu o mapę drużyny składające się z rodziców i dzieci docierały do punktów na terenie i rozwiązywały zadania o tematyce dotyczącej danej miejscowości. Do odczytywania zadań wykorzystano aplikacje SeeMore oraz czytniki kodów QR;
- Przedstawienia kukiełkowe dla najmłodszych, działania cykliczne o wieloletniej tradycji prowadzone w Bibliotece i filiach;
- Warsztaty fotograficzne dla dorosłych zakończone wernisażem fotograficznym. Zdjęcia kursantów wykorzystano w kalendarzu bibliotecznym na 2020 r.;
- Warsztaty rękodzielnicze dla dorosłych - wieloletnia tradycja cotygodniowych działań miłośników sztuki zdobienia metodą decoupage i nie tylko;
- Warsztaty plastyczne dla dzieci 7-12 letnich z elementami historii sztuki, odbywały się 2x w m-cu;
- Warsztaty tańca współczesnego dla dzieci i młodzieży prowadzone przy współpracy z Towarzystwem Miłośników Chrząstawy;

- Zajęcia czytelnicze dla przedszkolaków i uczniów z miejscowych szkół (pasowanie na czytelnika, konkursy literackie, konkursy recytatorskie, działalność klubów DKK. Dzieci korzystały z nowych technologii za pośrednictwem urządzeń mobilnych w tym aplikacji typu Kahoot);
- Organizacja imprez ogólnokrajowych „Noc Bibliotek”, „Tydzień Bibliotek”, „Dzień Głośnego Czytania” oraz pomoc w organizacji „Narodowego Czytania” i finału „WOŚP”;
- Dzień Kobiet „Kobiety mają głos” – uroczystość z warsztatami emisji głosu, wspólnym śpiewem, zabawami integrującymi oraz mini koncertem (piano, gitara i śpiew).
- Warsztaty gitarowe dla dorosłych prowadzone przez Leszka Cichońskiego (organizatora i pomysłodawcy Gitarowego Rekordu Guinnessa we Wrocławiu), oraz warsztaty gitarowe dla dzieci prowadzone przez zawodowego muzyka;
- Marsz Życzliwości – ulicami Nadolic Wielkich przeszedł marsz Mikołajów (z prezentami), grupa nordic walking z Nadolic, która utworzyła się przy bibliotece;
- Wyjazd na Gitarowy Rekord Guinnessa we Wrocławiu – kilkunastoosobowa grupa gitarzystów (ubranych w koszulki z napisem „Biblioteka Gra” i logo Gminy Czernica) reprezentowała Gminę na Gitarowym Rekordzie Guinnessa we Wrocławiu,
- Cotygodniowe zajęcia z j. angielskiego i niemieckiego dla trzech grup;
- Cotygodniowe zajęcia umuzykalniające dla dwóch grup rodziców z dziećmi;
- Udział biblioteki w ogólnopolskiej kampanii Instytutu Książki „Mała książka-wielki człowiek”, dzięki której zarejestrowano 200 nowych czytelników, dzieci z roczników 2013-2016.

E-Urząd, e-usługi

Wdrożono na stanowiskach ewidencji ludności system obsługi e-Dowodów. E-Dowód to wielofunkcyjny dokument z warstwą elektroniczną, którego wprowadzenie do powszechnego użytku zapewni narzędzie do bezpiecznej komunikacji obywatela z e-administracją, służbą zdrowia oraz podmiotami komercyjnymi.

Uruchomiono terminale płatnicze (również w Referacie Urzędu w Dobrzykowicach) dzięki którym ułatwiono dokonywanie płatności urzędowych w formie bezgotówkowej.

Wykonano nową przejrzystą stronę internetową Gminy Czernica pod adresem: www.czernica.pl - za kwotę 15.070,00 zł.

Kontynuowano projekt partnerski 8 gmin powiatu wrocławskiego w zakresie dostępności do elektronicznych usług publicznych dla mieszkańców gminy i podmiotów gospodarczych (vide str. 20-21)

WÓJT GMINY CZERNICA

 Włodzisław Chlebosz

Rozdział	Spis treści	str.
I.	Wstęp	2
II.	Charakterystyka Gminy	3
III.	Demografia	4
IV.	Stan finansów gminy	6
V.	Udział mieszkańców w realizacji budżetu	14
VI.	Wykaz projektów – dofinansowanie zewnętrzne	15
VII.	Mienie komunalne	23
VIII.	Zamówienia publiczne	40
IX.	Środowisko	43
X.	Planowanie przestrzenne	49
XI.	Oświata	53
XII.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	57
XIII.	Bezpieczeństwo	59
XIV.	Koncesje	60
XV.	Polityka społeczna	61
XVI.	Realizacja uchwał Rady Gminy Czernica	80
XVII.	Działalność kulturalna i komunikacja społeczna	81